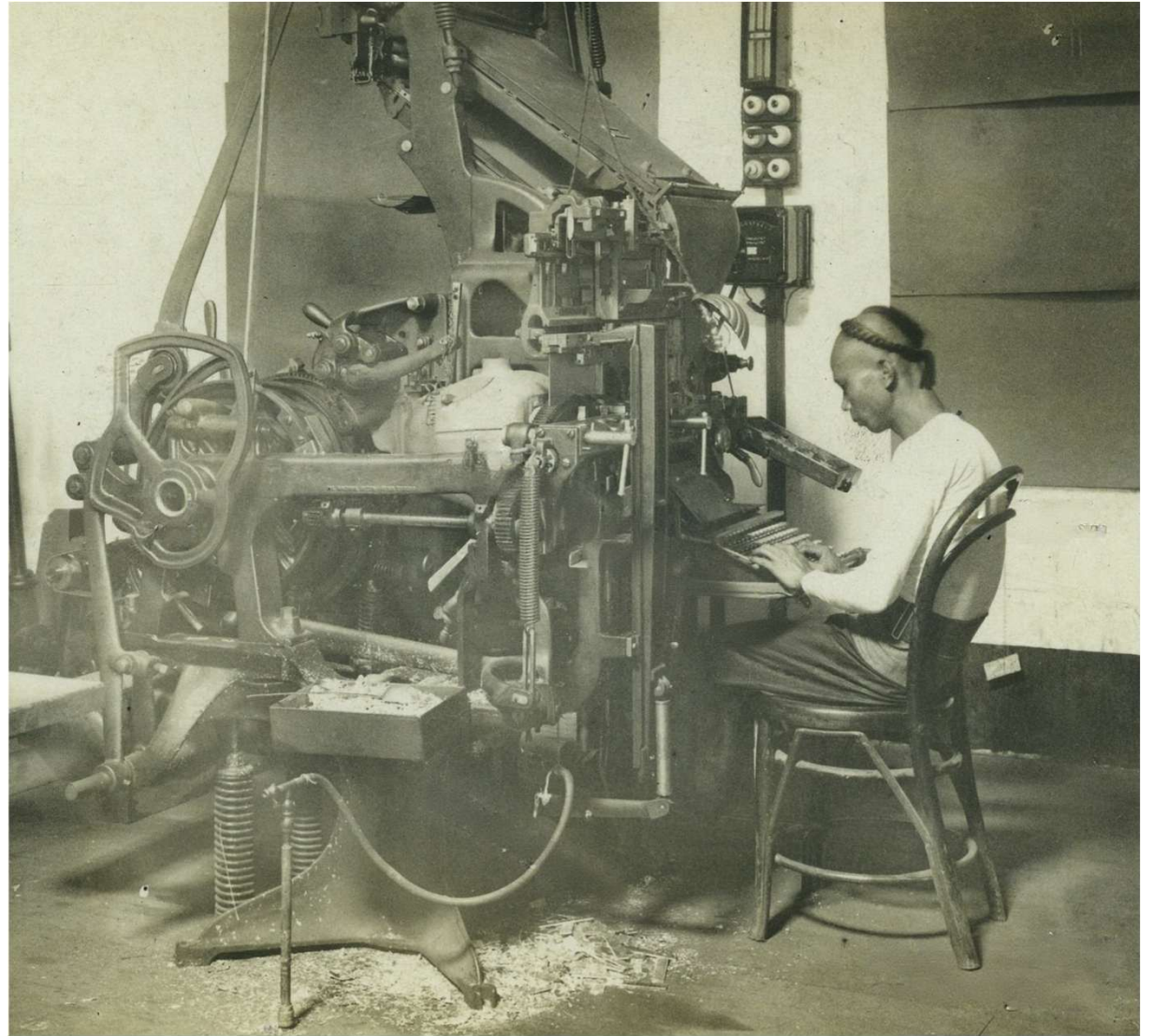

Linecasters Around the World: an Overview

Heritage at Risk
Røros Symposium 2026

Victor Thibout

Linotypist at work at the M. E. Publishing House, Singapore (early-20th C.)

Introduction

The composition linecaster: a revolutionary invention

Prior to the Linotype:

- 1798: mechanisation of paper production
- early-19th Century: invention of the typewriter
- 1814: flatbed cylinder press
- 1838: pivotal type casting machine
- 1847: rotary press

And

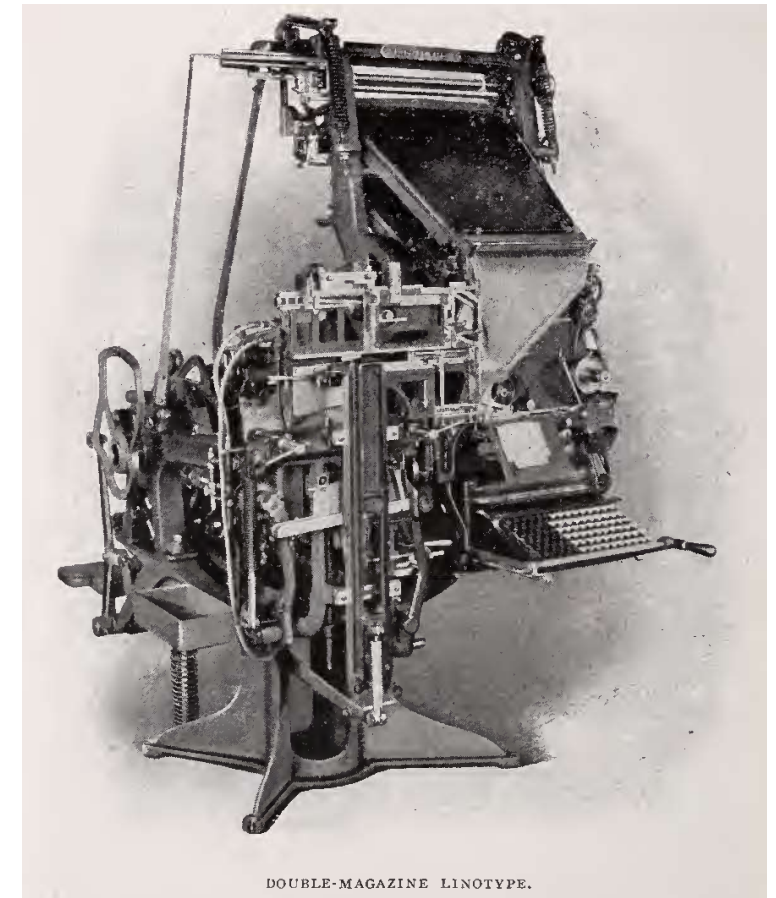
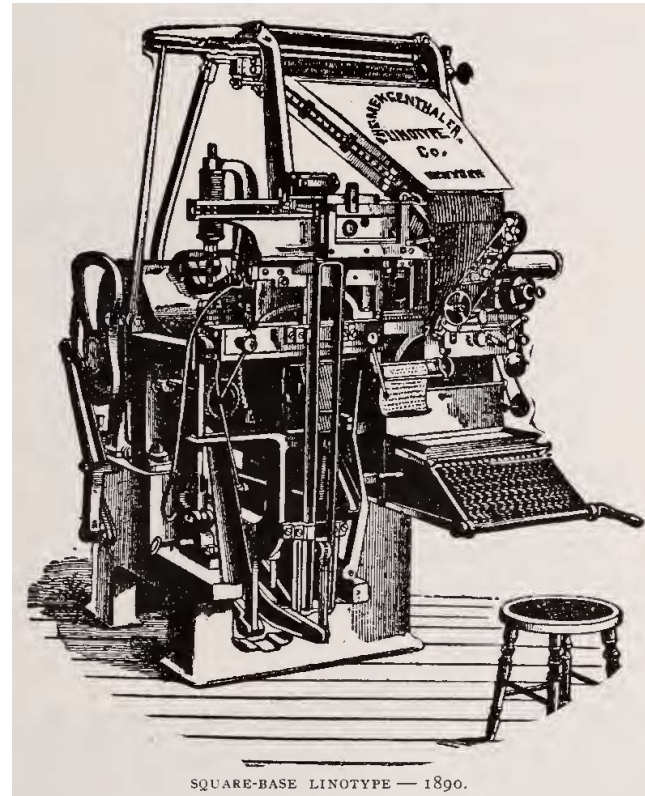
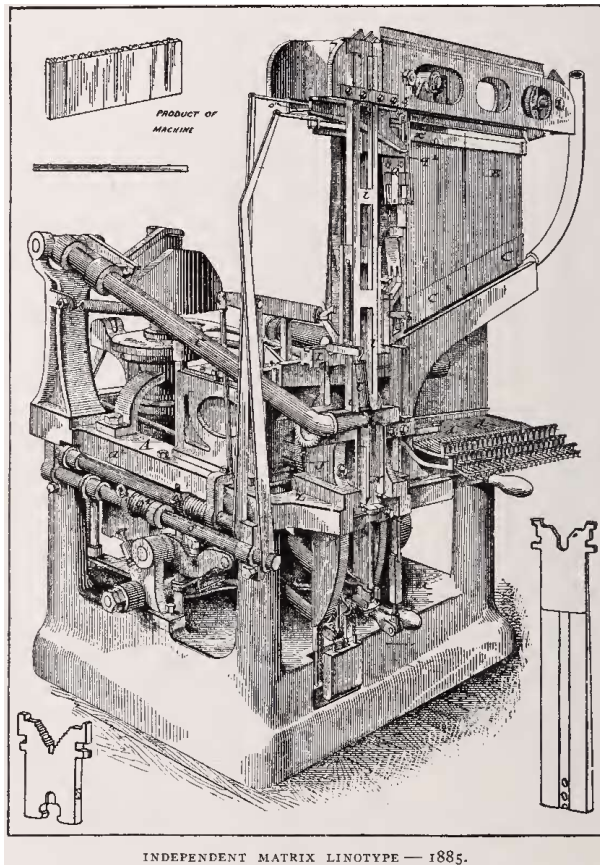
- late-1830s: electrical telegraph

I. The development of linecasters from 1886 until the mid-1910s

(Years of fierce competition...)

Early avatars of the Linotype (1885, 1890 and 1904)

Source: THOMPSON, John H., *History of Composing Machines*, 1904

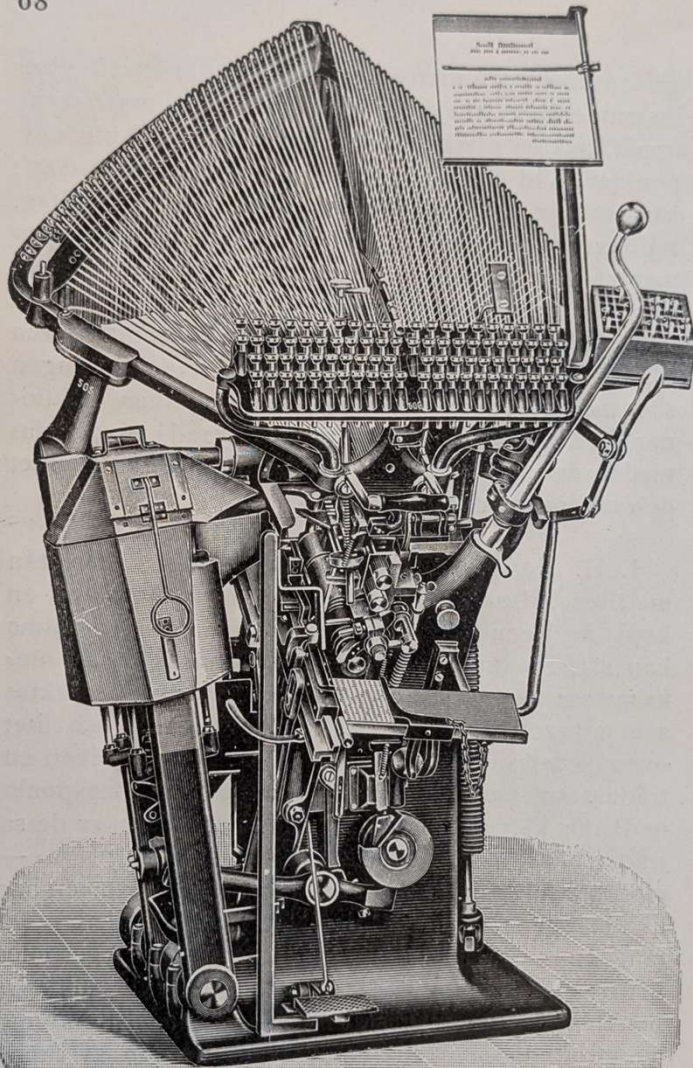
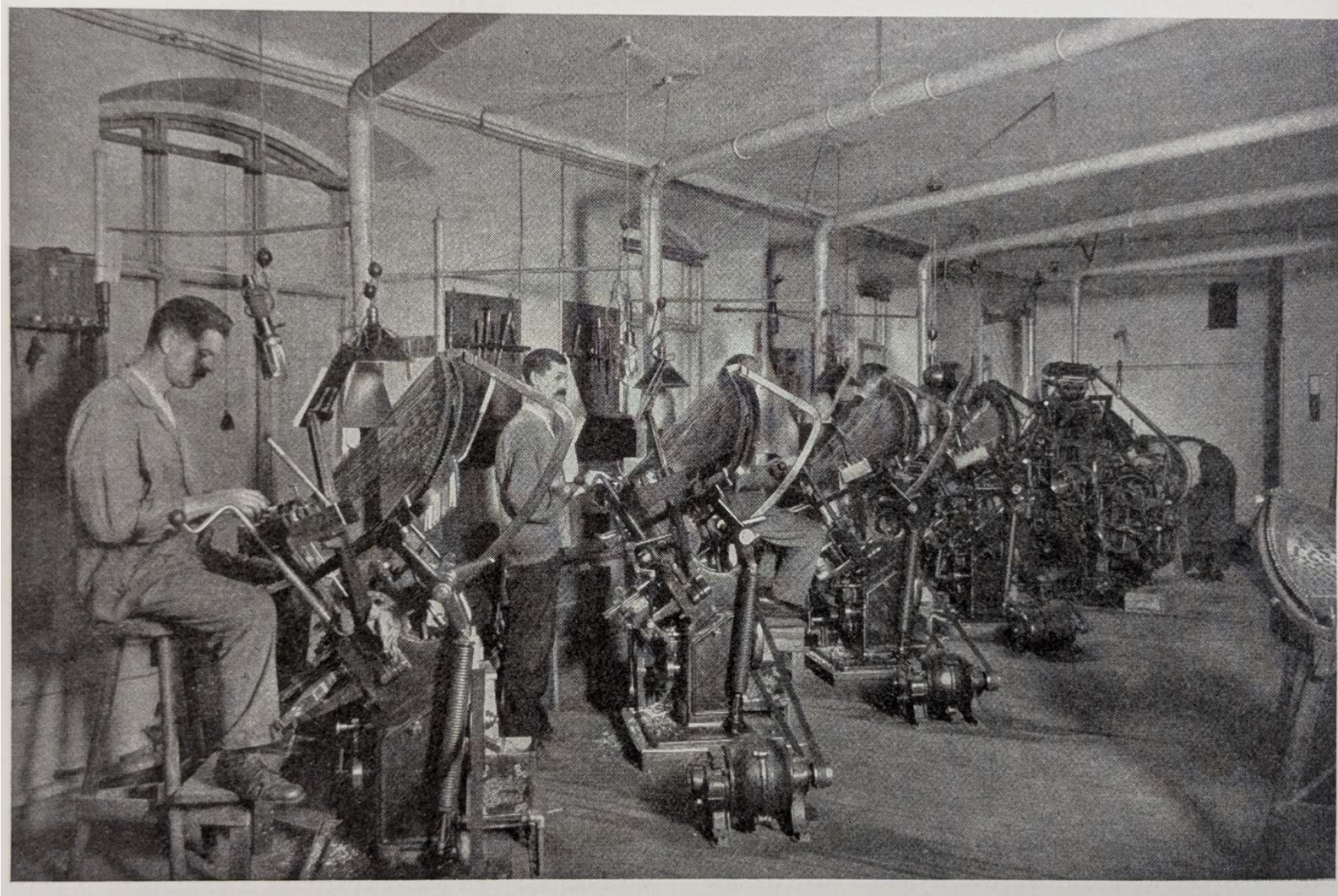

Fig. 31. Sättmaskinen Typograph, B-modellen

1888: The Rogers Typograph (or simply: The Typograph)

Albert Bonniers printshop in Stockholm: the mechanical typesetting department in the 1920s

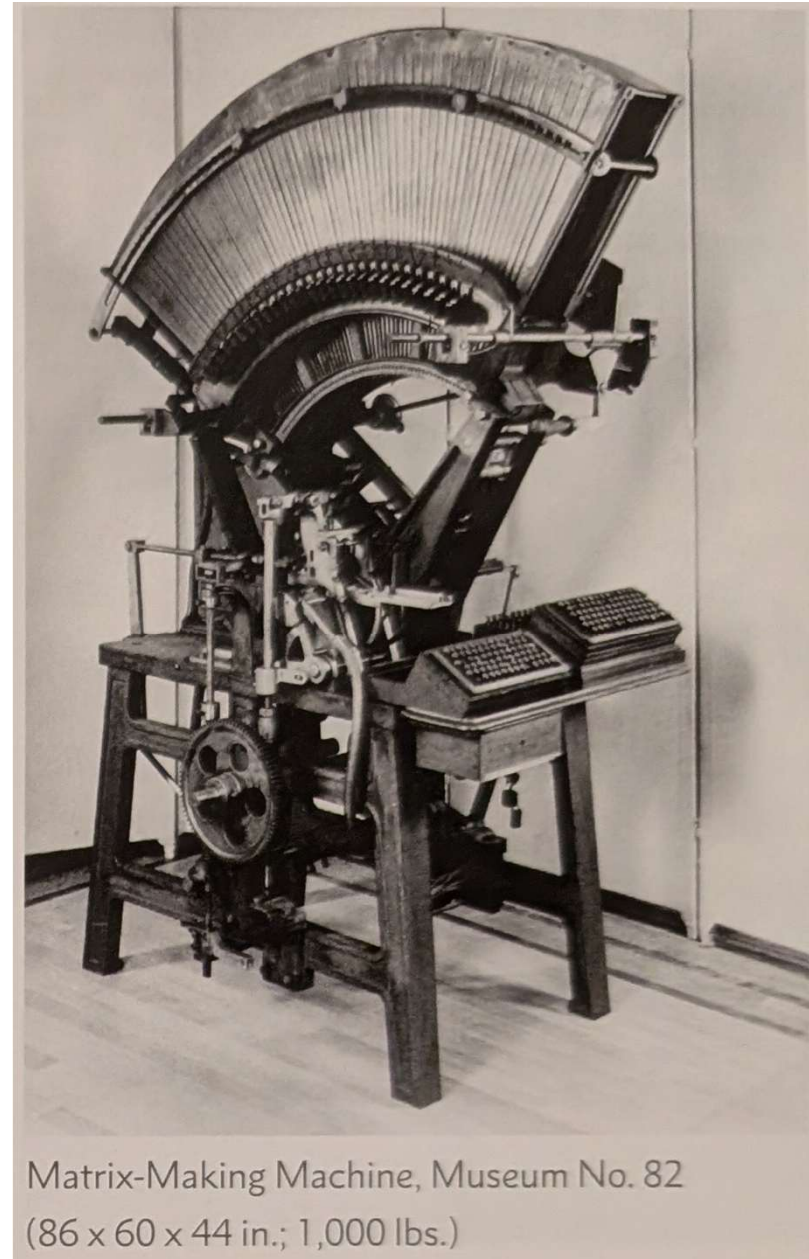
1891: The Matrix-Making Machine

by Lee & LeBrun

(How did it work? Was
it ever in production?...)

Source:

ROMANO, Frank, *History of the Linotype Company*,
RIT Press, 2014

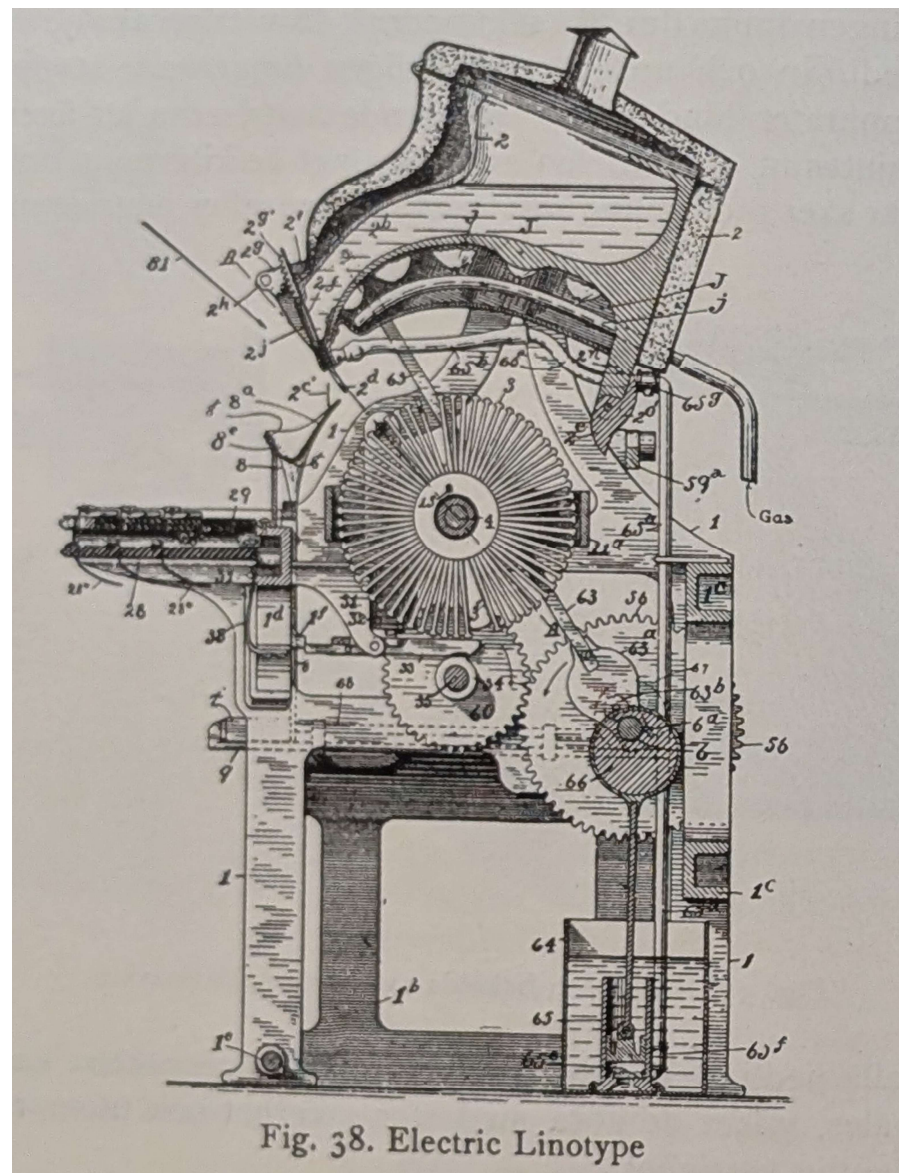
Matrix-Making Machine, Museum No. 82
(86 x 60 x 44 in.; 1,000 lbs.)

1891: Storm's Electric Linotype

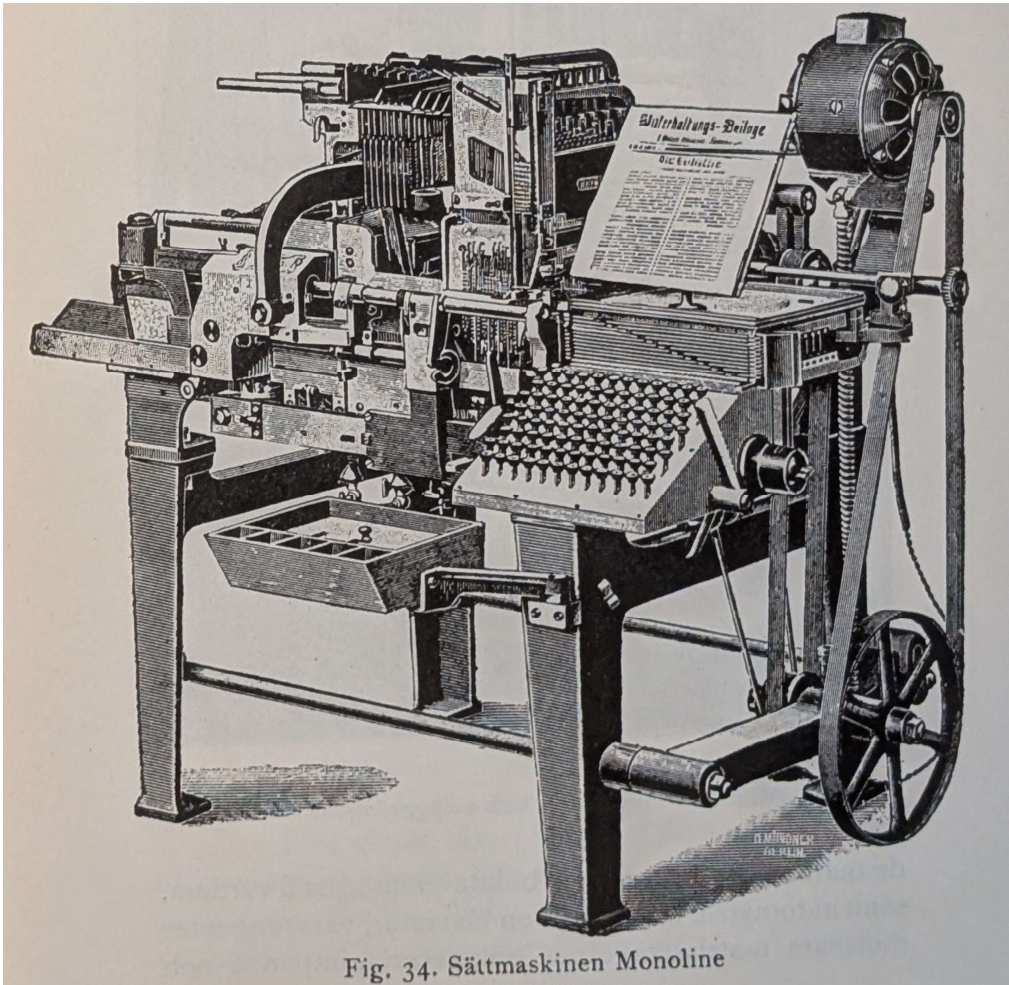
(Was it ever in production?...)

Source:

BENON, Moritz, *Sättmaskiner förr och nu*, Stockholm, 1909

1893: The Monoline (in production until ca. 1910)

Source:

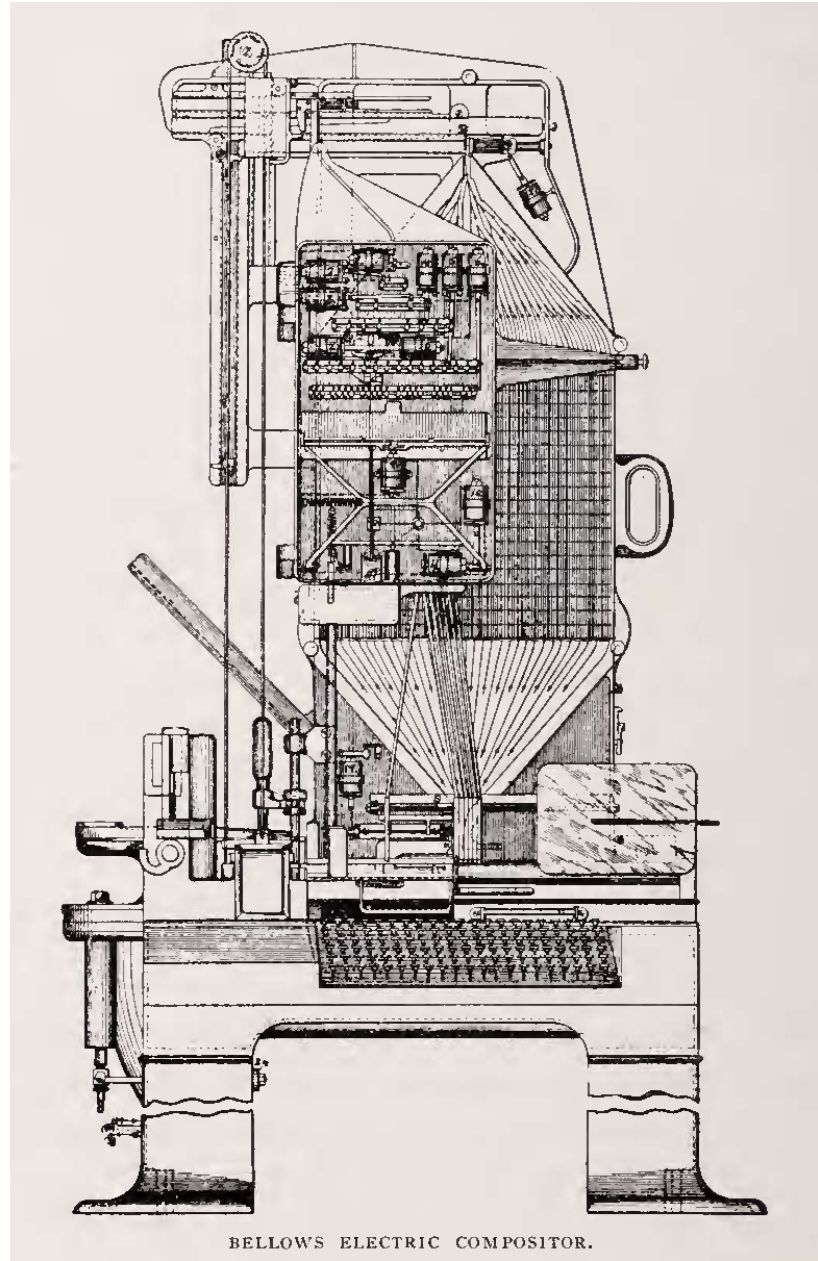
BENON, Moritz, *Sättmaskiner förr och nu*, Stockholm, 1909

1897: The Electric Compositor

by M. Bellow

Source:

THOMPSON, John H., *History of Composing Machines*, 1904

1902: The Linotype Junior

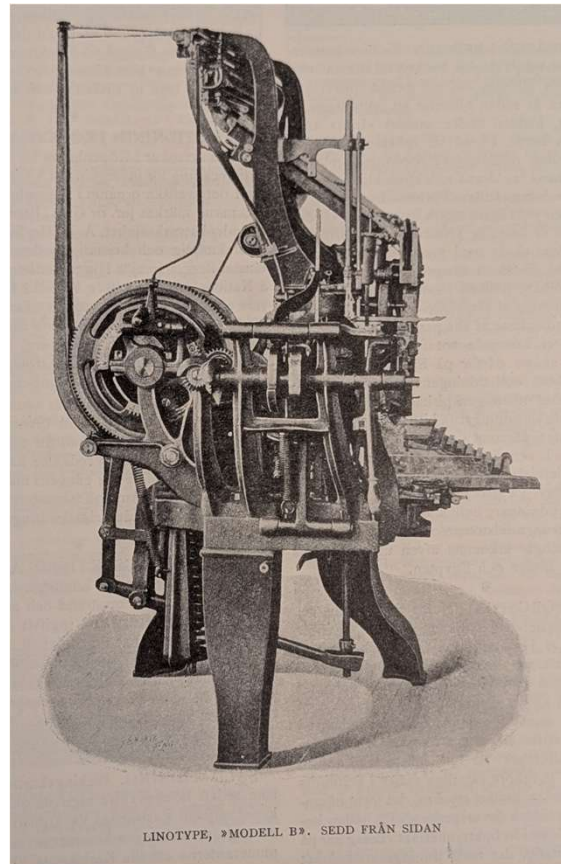
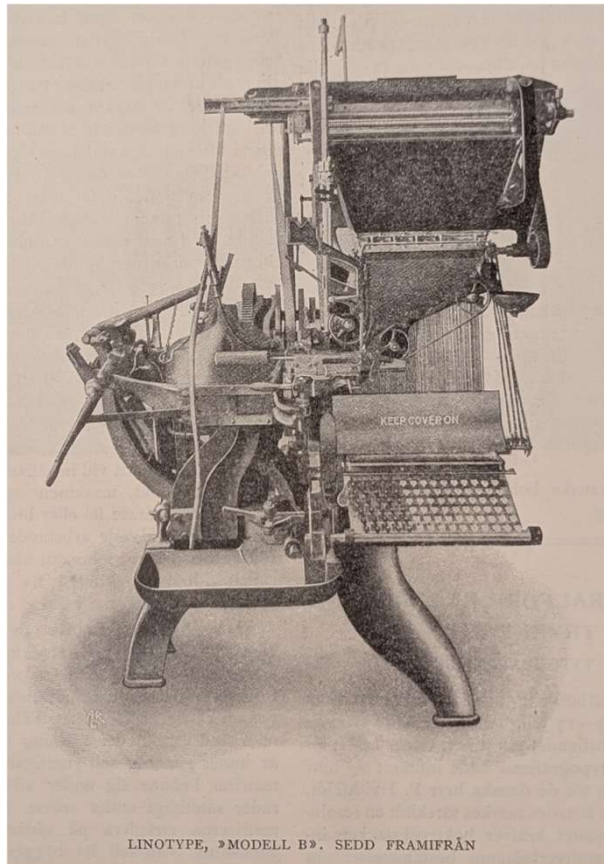
Sources:

THOMPSON, John H., *History of Composing Machines*, 1904; BENON, Moritz, *Sättmaskiner förr och nu*, Stockholm, 1909

1905 (?): The American Linotype “Model B”

A cheaper machine intended to compete with the Typograph and the Monoline?...

Source: *Nordisk Boktryckarekonst*, September 1905

LINOTYPE MODELL B

SÄTT- OCH RADGJUTNINGSMASKIN

EN MINDRE OCH BILLIGARE modell af den förut välkända standardmaskinen LINOTYPE. Med denna modell, som är till sin konstruktion ytterst förenklad, är särskild maskinskötare icke längre nödvändig, hvarför den är särdeles lämplig för smärre tryckerier. För större tryckerier, som redan hafva standardmaskinen är »MODELL B» en både billig och praktisk kompletteringsmaskin.

Maskinens produktionsförmåga begränsas endast genom sättarens färdighet.

Sättaren når alla de rörliga delarne utan att flytta sig från stolen.

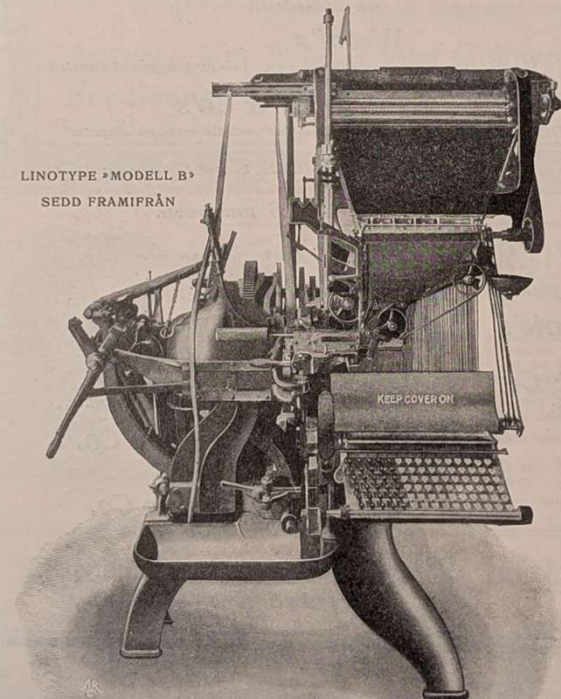
Samma matriser som till Standard Linotype.

Automatisk stoppinrättning som stoppar maskinen vid minsta oordning på någon punkt, därigenom förebyggande möjlighet till skada el. breckage.

Alla arbetande delar äro fullt synliga.

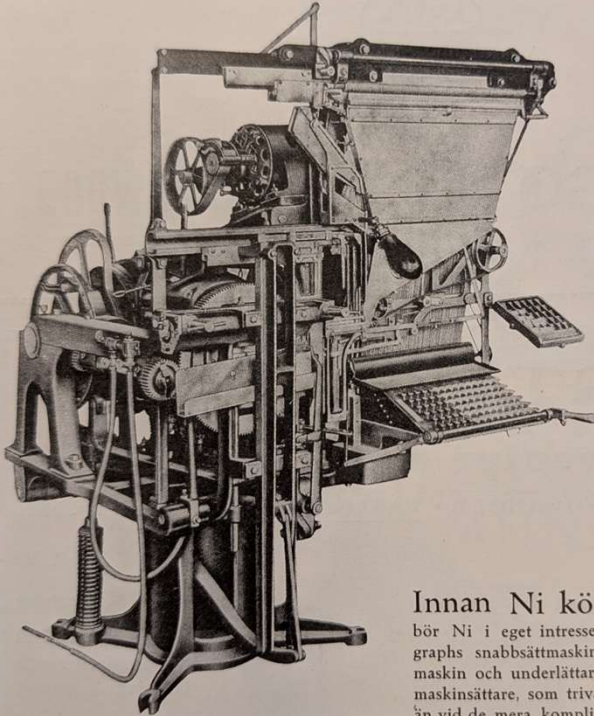
ENSAMFÖRSÄLJARE FÖR
SKANDINAVIEN OCH FINLAND:

Gumælius & Komp.
STOCKHOLM

En bekantskap, som är värd att göra

Har Ni sett Linograph C:s nya moderna radsättmaskin?

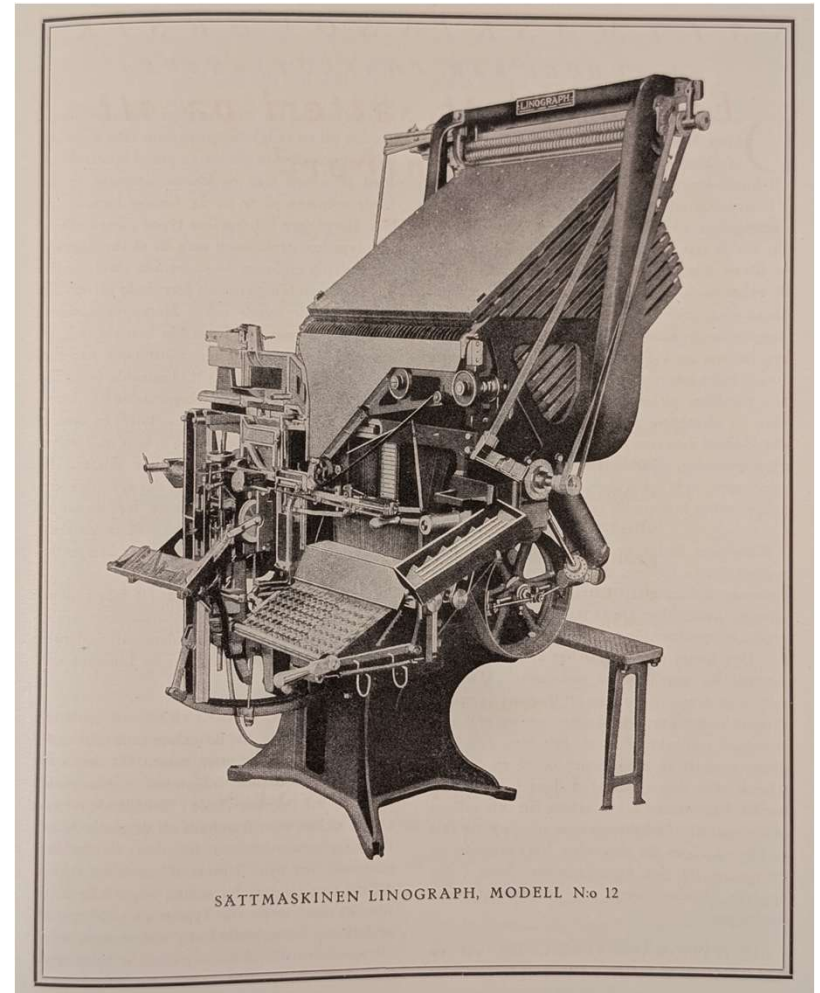
Linographs moderna sätmaskin väcker fackmännens förvåning och beundran för sin enkelhet och lättskötthet samt utomordentliga prestationsförmåga. »Kan det vara möjligt, att de äldre sätmaskinstyperna ha ca 1000 fasta och rörliga delar mera utan att i något avseende kunna åstadkomma en tekniskt eller estetiskt mera fullkomlig sats?», det är den fråga, som fackmannen med övertygelse besvarar med »ja», om han bara något närmare studerar Linographs maskin. Den är storartad i sin enkelhet och överträffar alla andra sätt- och radgjutningsmaskiner i fråga om prisbillighet och lättskötthet. Linographfabriken har med denna maskin uppnått ett enastående resultat i fråga om enkel konstruktion i förenig med den högsta möjliga prestationsförmåga.

Innan Ni köper ny sätmaskin bör Ni i eget intresse skaffa Er kännedom om Linographs snabbsätmaskin. Ni spar pengar med denna maskin och underlättar på samma gång arbetet för Edra maskinsättare, som trivas bättre vid Linographs maskin än vid de mera komplicerade.

The LINOGRAPH COMPANY, Davenport, Iowa

ENSAMFÖRSÄLJARE FÖR SVERIGE:
RIKS VILHELM JOHNSEN ALLM.
68 36 STOCKHOLM 12 40 04

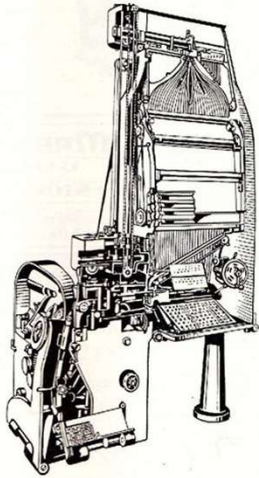
1912: The Linograph (in production until the early 1940s)

Source:
N. B.

STANDARD COMPOSITOR

DEN NYE LINJE-STØBEMASKINE TIL
AVIS- OG VÆRKSATS

127 Taster — 1016 Skriftegn — 8 Skrifter — 4 Magasiner — 5 Støbeforme — 5 Linje-
udstødere — Fuldtud moderne Skriftudvalg — Normal Skriftilinje — Ingen Haandmatricer

STANDARD COMPOSITOR A.-G.

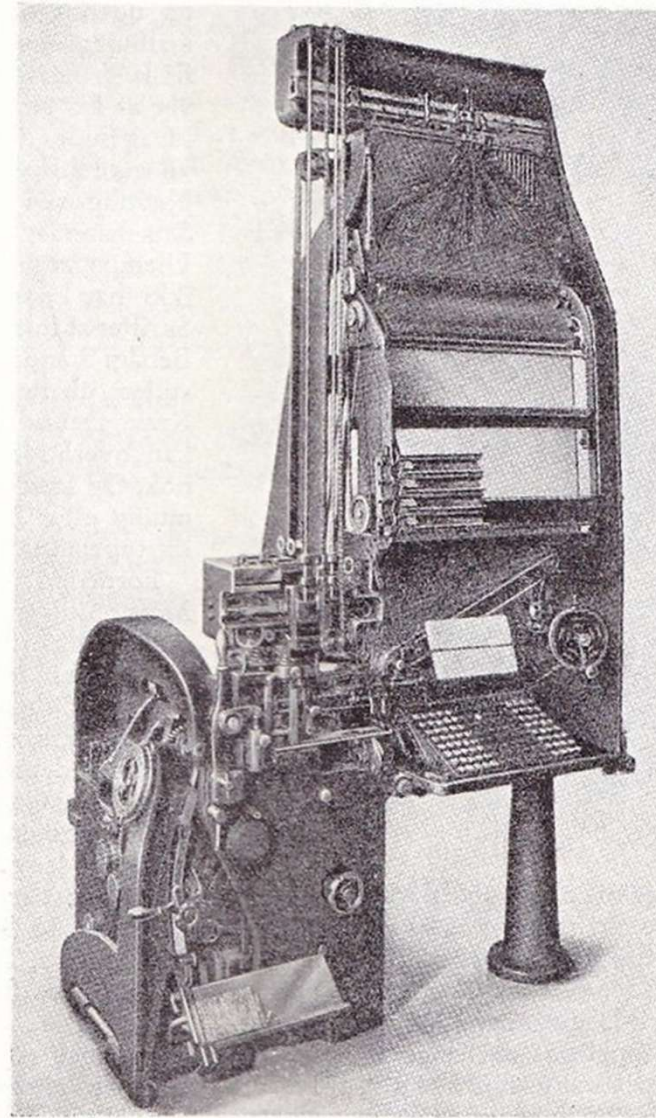
BERLIN W 57, POSTDAMER STR. 92

ENEREPRESENTANT FOR DANMARK:

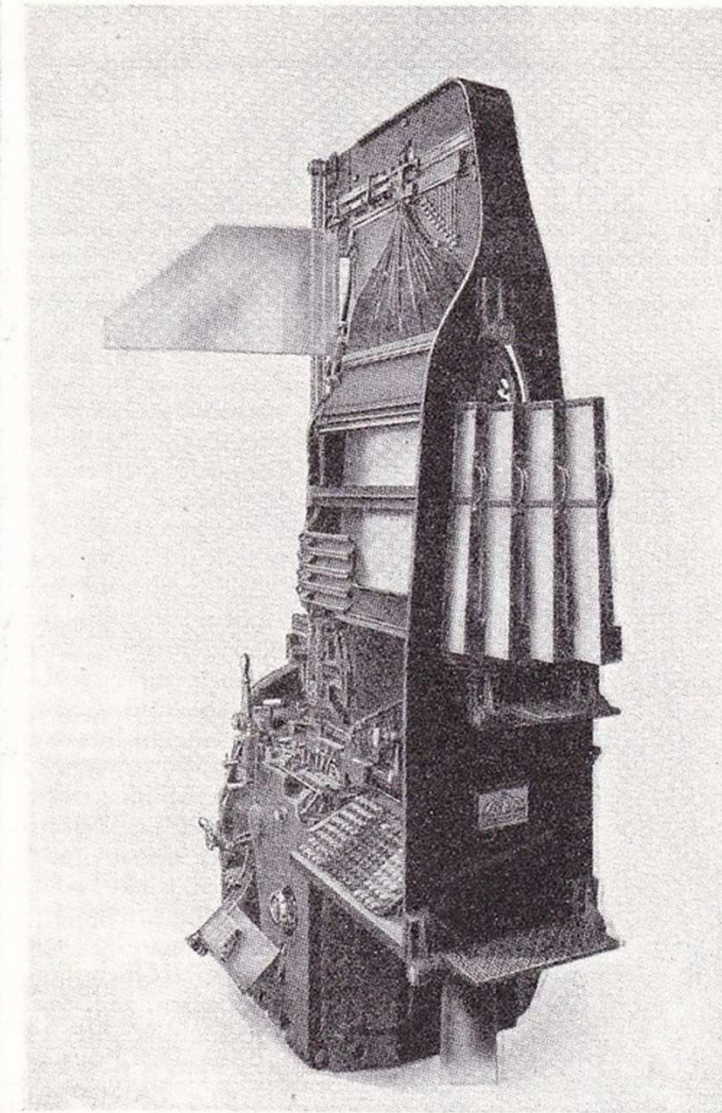
ERIK LEVISON,

VESTRE BOULEVARD 36-38 · KØBENHAVN B.

TELEFONER: CENTRAL 3018 — 14823 — 12783 — 12784

MASKINEN SET FORFRA

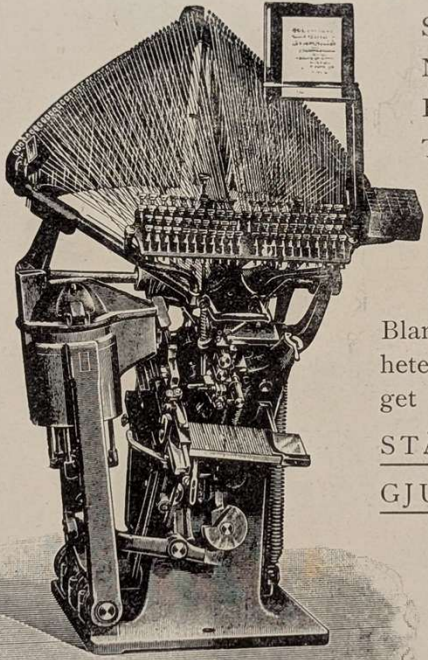
MASKINEN SET FRA SIDEN

Source: *De Grafiske Fag*, 1925
(Put online by Jens Jørgen Hansen)

Interlude

Advertising war in the early years:
an example from *Nordisk Boktryckarekonst*

SÄTT- OCH RADGJUTNINGSMASKINEN
TYPOGRAPH

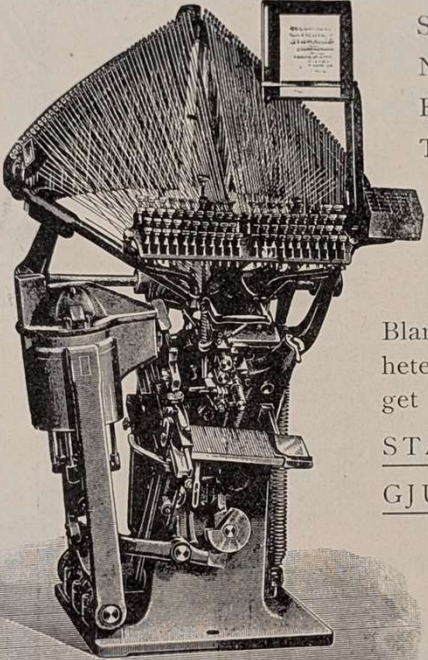
Sverige 25 st.
 Norge 15 st.
 Finland 2 st.
 Tyskland 400 st.

OBS.!
 Bland de senaste ny-
 heterna torde benä-
 get observeras den
STÄLLBARA
GJUTFORMEN.

Cirka 100 olika
 sorters stil af
 Antikva och
 Fraktur.

Generalagent för SVERIGE och FINLAND
FRED. WAGNER, Stockholm.

SÄTT- OCH RADGJUTNINGSMASKINEN
TYPOGRAPH

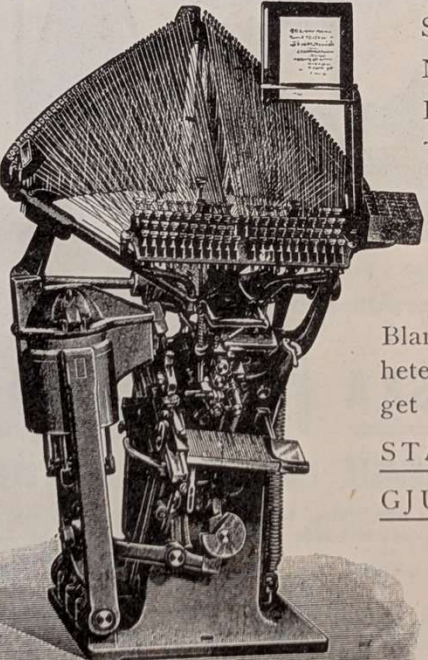
Sverige 34 st.
 Norge 20 st.
 Finland 2 st.
 Tyskland 400 st.

OBS.!
 Bland de senaste ny-
 heterna torde benä-
 get observeras den
STÄLLBARA
GJUTFORMEN.

Cirka 100 olika
 sorters stil af
 Antikva och
 Fraktur.

Generalagent för SVERIGE och FINLAND
FRED. WAGNER, Stockholm.

SÄTT- OCH RADGJUTNINGSMASKINEN
TYPOGRAPH

Sverige 41 st.
 Norge 20 st.
 Finland 2 st.
 Tyskland 500 st.

OBS.!
 Bland de senaste ny-
 heterna torde benä-
 get observeras den
STÄLLBARA
GJUTFORMEN.

Cirka 100 olika
 sorters stil af
 Antikva och
 Fraktur.

Generalagent för SVERIGE och FINLAND
FRED. WAGNER, Stockholm.

Earliest adverts for the Typograph machine
 published in the January, March and July 1902 issues
 of the periodical *Nordisk Boktryckarekonst*

Earliest advert for the Linotype machine published in *Nordisk Boktryckarekonst* (August 1902 issue)

NORDISK BOKTRYCKAREKONST

LINOTYPE

Det är intet tvifvel underkastadt, att LINOTYPE fortfarande är världens förnämsta sättmaskin och att den är mest spridd och använd hos de förnämsta och största tidningar på jorden.

Öfver 9,000 maskiner sålda.

Äfven i vårt land och grannländerna föredrages Linotype framför hvarje annan sättmaskin på grund af sin stora produktionsförmåga, mångsidiga användbarhet och verkliga rentabilitet.

Hvar och en, som ämnar anskaffa en sättmaskin och själf tager reda på de olika systemen, kan ej stå tvekan i valet utan köper LINOTYPE.

OBS.! Sista nyhet Dubbelmatriser med Bourgeois halffet Aldine och Bourgeois antiqua N:o 24 på samma matris.

Följande firmor hafva anskaffat LINOTYPE:

Stockholms-Tidningens Aktiebolag, Stockholm	5 maskiner.
Dagens Nyheters Aktiebolag,	4 " "
Nya Dgl. Allehandas Tidnings-A.-B.	3 " "
Stockholms Dagblads Aktiebolag	3 " "
Svenska Dagbladet	3 " "
Göteborgs Handeltidnings Aktiebolag, Göteborg	3 " "
Skånska Dagbladets Aktiebolag, Malmö	4 " "
Förlags-Aktiebolaget i Malmö,	1 " "
Luleå Boktryckeri Aktiebolag, Luleå	2 " "
Norrbottnens Nya Tryckeri	1 " "
Gefle Dagblads Aktiebolag, Gefle	1 " "
Aktiebolaget Gefle-Postens Tryckeri, Gefle	1 " "
Aktieb. Östgöta-Korrespondentens Boktr., Linköping	1 " "
Tidnings-Aktiebolaget Östgöten	1 " "
Östergötlands Dagblads Aktiebolag, Norrköping	1 " "
Öresunds-Postens Tryckeri-Aktiebolag, Helsingborg	1 " "
H. Halls Boktryckeri-Aktiebolag, Jönköping	1 " "
Aktiebolaget Tidningen Upsala, Upsala	1 " "
Jämtlands-Postens Tryckeri, Östersund	1 " "
Klarans Tryckeri, Filipstad	1 " "
Finsk Tidskrifts Aktiebolag, Helsingfors	1 " "
Tidnings & Tryckeri-Aktiebolaget, Helsingfors	2 " "
K. F. Kivikäs, Uleåborg	1 " "

Utomdessa äro på senaste tid flera maskiner beställda till Norge och Finland.

Läs detta vårt senaste intyg:

HERRAR GUST. CARLSSON & Co., STOCKHOLM.

På därom framställd begäran vill jag gärna lämna mitt omdöme om de af Eder till Nya Dagligt Allehandas Tryckeri levererade Linotypesättmaskinerna.

Vi mottogo i November 1899 två sättmaskiner. Då ingen kunnig maskinsättare fanns att tillgå, måste vi införva ett par hand-sättare, hvarför åtskilliga svårigheter mötte i början, men sedan sättarne hunnit göra sig förtroga med maskinernas skötsel och vunnit någon fermité att sätta på desamma, hade vi all anledning att vara nöjda med maskinerna. Vid profsättning i September 1900 af fyra maskinsättare uppnådde de resp. 7420, 7580, 8385, och 9225 typer och vid senare prof har uppnåtts öfver 10000 typer korrigerad sätning per timme å tidningens spaltbredd. Då arbetet på sättmaskinerna visade ett sådant resultat, ansågo vi fördelaktigt att beställa en maskin till, som vi mottogo i April 1901, så att vi nu arbeta med tre sättmaskiner.

Fördelarna med Linotype äro: att man kan sätta fort och väl med få arbetare, betydligt billigare arbetskostnad, inga stora förråd af textstil och ständigt ny stil.

Hvad beträffar själva maskinerna, så arbeta de mycket väl, då de blifva väl skötta, och under sådana förhållanden tror jag att slitningen af desamma icke torde blifva större än en vanlig snällpress.

Jag anser därför att dessa maskiner äro af ofantligt stor nytta för tidningar och andra tryckerier, där det fordras att åstadkomma mycket arbete på kort tid.

C. F. A. GELLERSTEDT.

Föreståndare för Nya Dagligt Allehandas Tidnings-Aktiebolags Tryckeri.

Stockholm i Juli 1902.

Generalagenter för Sverige och Finland: GUST. CARLSSON & Co., Stockholm, Vasagatan 5.

— 229 —

ITALIEN
SPANIEN
PORTUGAL
SYD-AMERIKA
KAPLANDET

SCHWEIZ
ÖSTERRIKE-UNGERN
TYSKLAND

SVERIGE
NORGE
DANMARK
HOLLAND
RYSSLAND

**SÄTT-
MASKINEN**

TYPOGRAPH

ENDAST I SVERIGE ÄRO
FEMTIOEN (51) ST. SÅLDA

TYPOGRAPH

har till följd af sin billighet, snabbhet, korrekthet i arbetet, lätthet i skötseln, rentabilitet, enkelhet och soliditet i ett stort antal länder i spridning vida öfverflyglat alla andra system och är nu den i Sverige MEST SPRIDDA.

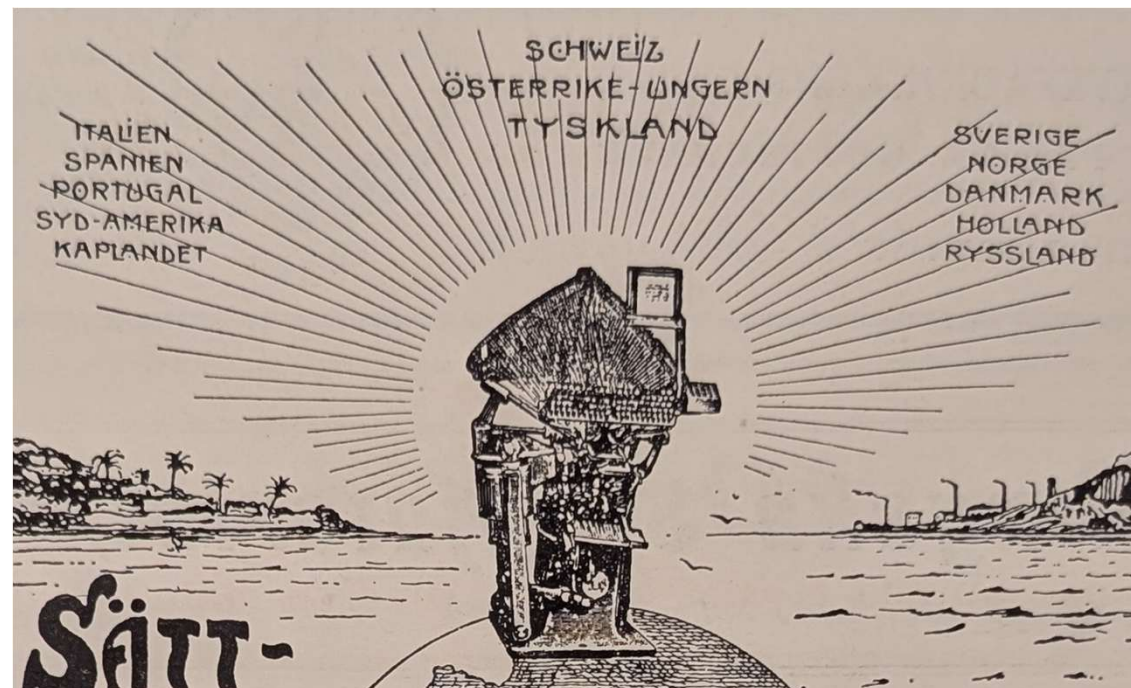
De bästa verksättningar kunna framställas på Typograph. Förvänsansvärda satsprestationer uppnås af Typograph-sättaren. Komplettgjutning! Matematisk noggrannhet! Ingen annan maskin är så enkel, så stark, så billig o. arbetar så korrekt som

TYPOGRAPH

Följande firmor hafva inköpt Sätt- och Radgjutningsmaskinen **TYPOGRAPH**:

Aftonbladets Aktiebolag, Stockholm . . . 5 st.	Hufvudstadsbladets Tryckeri, Helsingfors, Finland . . . 2 st.	Norrtejs Tidning, Norrtälje . . . 1 st.
Kgl. Boktryckeriet, Aktiebolaget P. A. Norstedt & Söner, Stockholm . . . 4 "	(En inköptes 1900 och sedermera en 1901.)	Jämtlands Tidning, Östersund . . . 1 "
(En inköptes 1899, två 1902 och en 1903.)	Länstidningen, Örebro . . . 2 "	Åsersunds Veckoblad, Åsersund . . . 1 "
Göteborgs Aftonbladets Aktiebolag, Göteborg . . . 2 "	Östersundspostens Tr. A.-B., Östers. . . 2 "	Vestmanlands Läns Tidning, Vesterås . . . 1 "
Helsingborgs Dagblads Aktiebolag, Helsingborg . . . 2 "	(En inköptes 1900 och sedan ytterligare en 1902.)	Vestmanlands Allehanda, Vesterås . . . 1 "
Allers Familj-Journal, Helsingborg . . . 2 "	A.-B. Holmqvists Boktr., Stockholm . . . 2 "	J. O. Löwing, Sundbyberg . . . 1 "
(En inköptes 1900 och sedermera en 1901.)	Tryckeri A.-B. Framtiden, Malmö . . . 2 "	Hallandsposten (J. A. Svenssons Boktryckeri), Halmstad . . . 1 "
K. Hofboktryckeriet Iduna Tryckeri A.-B., Stockholm . . . 2 "	Jämtlandsposten, Östersund . . . 2 "	Oscarshammns Tryckeri-Aktiebolag . . . 1 "
Tidningen Ny Tid, Göteborg . . . 2 "	Aktiebolaget Umeå Tryckerier, Umeå . . . 2 "	Oscarshammnsposten . . . 1 "
Morgenposten, Göteborg . . . 2 "	Upsala Nya Tidnings A.-B., Upsala . . . 1 "	Nyaste Snällposten, Göteborg . . . 1 "
	Bonniers Tryckeri A.-B., Göteborg . . . 1 "	Nya Vermlandstidningen, Karlstad . . . 1 "
	E. G. Johanssons Boktryckeri (Karlshammns Allehanda), Karlshamn . . . 1 "	Westergötlands Dagblad, Skara . . . 1 "
		Gotlands Allehanda, Visby . . . 1 "

Generalagent för Sverige och Finland: FREDR. WAGNER, Stockholm.

Advert for the Typograph machine published in the April 1903 issue of *Nordisk Boktryckarekonst*

НАБОРНАЯ МАШИНА ТИПОГРАФЪ

ЗАВОДЪ:
ОБЩЕСТВО
ТИПОГРАФЪ
БЕРЛИНЪ NW 87

ПРЕДСТАВИТЕЛЬ-
СТВА ВЪ РОССІИ:
ИВ. ИВ. ФЛОРЪ
ООО МОСКВА ООО
ЛЕОНТЬЕВСКИЙ ПЕР. № 14

С. П. ГОЛЕНИЩЕВЪ
С. ПЕТЕРБУРГЪ
КОНОГВАРДЕЙСКИЙ
БРАТНЕРЪ № 3

БОЛЬШАЯ ЗОЛОТАЯ МЕДАЛЬ

на Международной выставкѣ
новѣйшихъ изобрѣтеній въ
С.-Петербургѣ въ 1909 г.

73 LINOTYPE I SVERIGE OCH FINLAND

Häraf äro ensamt under detta år leverade och under leverans ej mindre än **19 stycken** hvaraf framgår att ju mera Linotype blir känd desto mera uppskattas den.

LINOTYPE har insatts i stället för Monoline hos Sydsvenska Dagbladet, Malmö, Stockholmsbladet, Stockholm, och Malmötidningen i Malmö och nu sednast har Hufvudstadsbladet i Helsingfors **utbytt** sina Typografmaskiner mot LINOTYPE

Reflektanter på Linotype torde i tid afgifva sina beställningar, då fabriken numera behöfver längre leveranstid än förr.

Alla önskvärda upplysningar meddelas beredvilligt af fabriken generalagenter

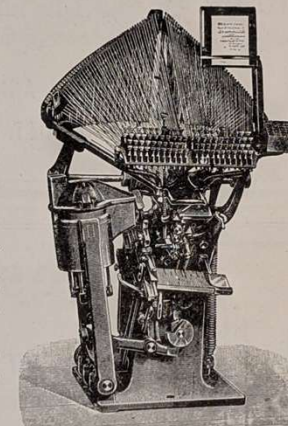
AKTIEBOLAGET
GUST. CARLSSON & C:o
STOCKHOLM

OBS! 2 begagnade Typografmaskiner säljas billigt.

Adverts published in *Nordisk
Boktryckarekonst*,
in May (above) and July (right) 1904

SÄTTMASKINEN TYPOGRAPH *fortfarande främst!*

Innan Ni beslutar om inköp af sättmaskin behagade Ni först inhämta TILLFÖRLITLIGA uppgifter om Typograph's produktionsförmåga, konstruktion och inköpspris.

76

maskiner hittills sålda
i Sverige och Finland

76

Största urval modernaste typsnitt, lämpade för såväl bok- som tidningstryck.

Till all maskinstil kan passande handtyper erhållas (till utfyllnad af rubrikrader o. d.).

TYPGRAPH

har till följd af sin billighet, snabbhet, korrekthet i arbetet, lätthet i skötseln, rentabilitet, enkelhet och soliditet i ett stort antal länder i spridning vida öfverflyglat alla andra system och är nu den i Sverige **MEST SPRIDDA.**

De bästa verksättningar kunna framställas på Typograph. Förvånansvärda satsprestationer uppnås af Typograph-sättaren. Komplettgjutning! Matematisk noggrannhet! Ingen annan maskin är så enkel, så stark, så billig o. arbetar så korrekt som

TYPGRAPH

Intyg, beskrifningar, kostnadsförslag samt alla önskvärda upplysningar lämnas med beredvillighet

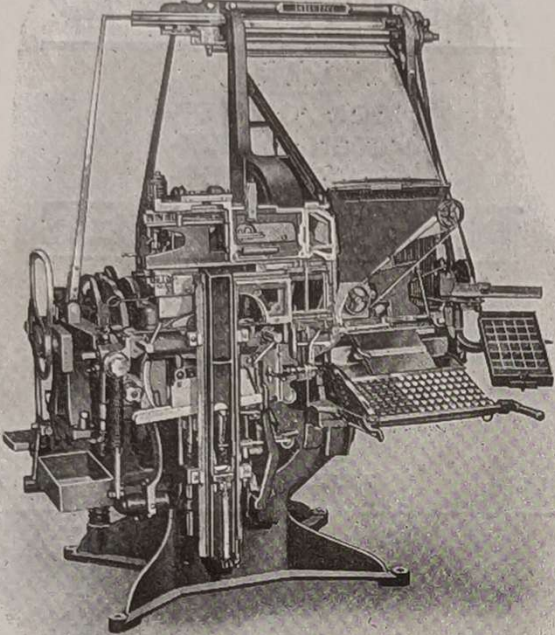
Generalagent för Sverige och Finland:

FRED. WAGNER, Stockholm och Göteborg.

II. Enter the Intertype

Earliest advert for the Intertype machine published in
Nordisk Boktryckarekonst, April 1914

DETTA ÄR DEN MODERNA SÄTTMASKINEN

INTERTYPE

med tvåbokstavsmatriser, 1 à 4 gjutinstrument och
godtyckligt antal, lätt utbytbara extra magasin
.....

OBS.! Fullständigt magasin rymmande 21
(tjuguen) matriser i varje kanal.
.....

MÅNGA VIKTIGA DETALJFÖRBÄTTRINGAR
göra INTERTYPE till en i eminent grad
modern sättmaskin.

Redan väl införd hos Herrar Boktryckare
.....

Generalagenter för Sverige och Finland:

AKTIEBOLAGET GUMELIUS & KOMP., STOCKHOLM

Early Intertype model from ca.
1916 (in working order),
currently kept at the printing
museum Limtorgets tryckeri,
Lidköping, Sweden

The Intertype's selling point: improvements to the original Linotype and standardisation

(Advert from 1923,
in *Nordisk Boktryckarekonst*)

INTERTYPE standardisering är
verklig standardisering.

DETTA
är en standardiserad
Intertype utan magasin

OCH NI HAR

MOBELL A.

ETT magasin

TILLÄGG DETTA

TILLÄGG DETTA

TILLÄGG DETTA

TVÅ magasin

OCH NI HAR

MOBELL B.

TRE magasin

OCH NI HAR

MOBELL C.

Ändring från ett ma-
gasin till två, resp. tre
kan göras av sättaren
själv på mindre än en
halvtimme.

AKTIEBOLAGET
S. GUMÆLIUS MASKINAFFÄR
STOCKHOLM

III. The development of linecaster sales and manufacturing throughout the world

A Linotype catalogue for potential Russian customers published in the mid-1910s

The machines are advertised as coming from the Berlin factory

Мергентальскаго завода въ Берлинъ

Генеральное представительство

Радан и Ко

Технический директоръ

инженеръ А. Лейландъ.

С.-Петербургъ, Невскій пр. 114.

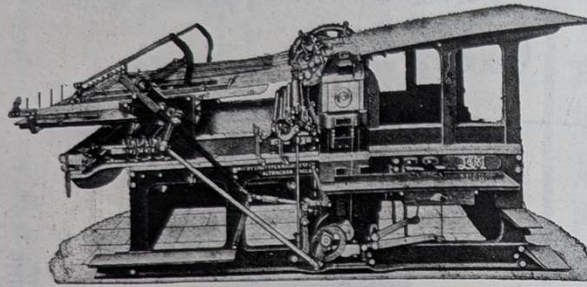
„Биржевая Вѣдомости“.

5 Линотиповъ.

С.-Петербургъ.

Double-page advert placed by the L&M in Shanghai in 1939

Source: *The Graphic Printer*
(藝文印刷月刊), October 1939

機刷印牌納賽型連高號三

▼賽納牌印刷機(俗稱英國米利機)新增高連型數種，以追隨今日

印刷業之急進，而應大量出產者之需求。

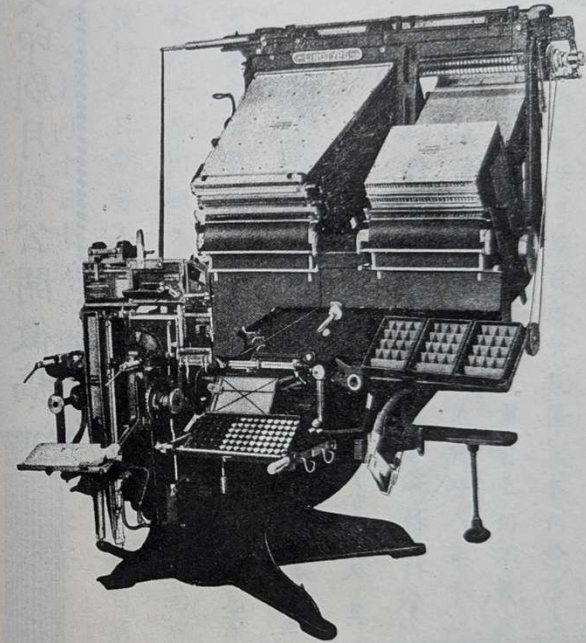
三號：三十二×四十五半英寸
：每小時二千八百張

賽納牌印機，在中國已將有三十
年之成績，最初售出者至今仍每
日照常應用，套印準確，不減當
時，可為印機準確耐用之紀錄，
亦為賽納出品可靠之鐵證。

高連型賽納牌印機所用之原料較
前更為精良，自能保持以前之準
確耐用紀錄無疑。

廠造製器機鑄印納賽
號十六百一路亞多愛海上

各界如有函詢上列刊登廣告者請提及由藝文印刷月刊介紹

機字排納賽之盤字小附

▼用賽納機排字，不獨出品美觀而迅速，且佔地極小，又可減低排字部之
人數，為最科學化之設備。

在中國各省採用
賽納牌各種印刷
機及賽納排字機
者，不下數十家
，皆得受上海香
港兩處分行敏捷
服務之利益，遇
有意外損壞即時
可以修理復原，
如需更換機件，
亦立刻可得原廠
機件，取來即能
應用，敢稱遠東
獨一之特色，可
為賽納出品切實
之保證。

各界如有函詢上列刊登廣告者請提及由藝文印刷月刊介紹
- 2 -

The earliest models of
Soviet-made Linetypesetters
manufactured in the 1930s
...

Source:
Mongolian National Archive

... and later ones:
the model shown here (H-144)
was developed in the early-
1970s

Source:
Mongolian National Archive

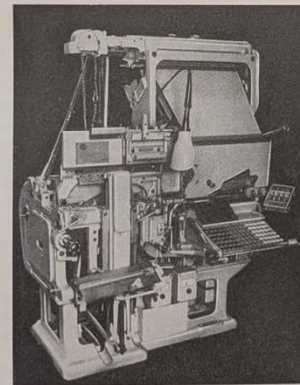
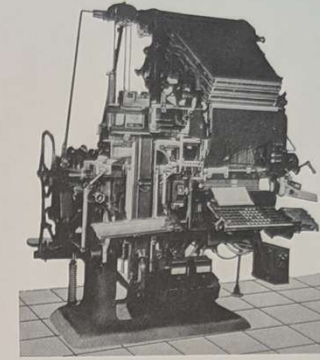
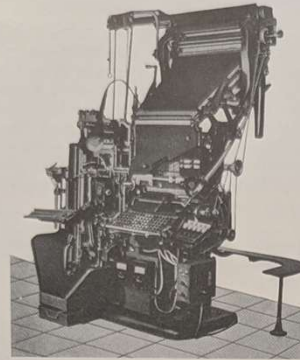

Advert for Soviet-made linecasters

In Western European countries, those machines were at the time marketed by Technopromimport.

They are here advertised as already delivered in countries such as Italy, France, Argentina, Uruguay and Belgium.

Source: *Grafiskt Forum*, 1963

"TECHNOPROMIMPORT"

Moskva,
är sedan gammalt en välkänd exportör
av sättmaskiner och radgjutningsma-
skiner.

Maskiner av modellerna H-7, H-11 och H-12 är
lika högproduktiva som hållbara och är kända
i många länder. De har levererats till bl. a.
Italien, Frankrike, Argentina, Uruguay och Bel-
gien.

Maskinerna kan alltefter kundens önskemål
antingen utrustas för sättning med det i Sve-
rige vanliga typografiska måttssystemet eller
anpassas till engelskt måttssystem.

För kompletterande upplysningar beträffande inköp av ifrågavarande maskiner torde
hänvändelse ske till

V/O »TECHNOPROMIMPORT»,
Smolenskaja Pl. 32/34,
Moscow G-200,
U S S R.

eller

SOVJETUNIONENS HANDELSREPRESENTATION
Kostervägen 5
LIDINGÖ

Advertising brochure for the Zetotype

Developed in Czechoslovakia
in the late 1940s

(Document provided by Pavel Pohlreich,
National Technology Museum, Prag)

Zetotype

49/27

DVOUZÁSOBNÍKOVÝ MÍCHAČ „ZETOTYPE“ (MODEL 5C)

Vhodný pro všechny složité práce • Nepředstavitelný při sazce s častou změnou písma • Snadné a rychlé míchání písma, automatické rozmítání míchané sazky bez přerušení • Sazobníky z lehkého kovu snadno vyměnitelné • Tvorba předložené desky pro kontrolu chodu matic s místa sazce • Dvě řádky do 28 cifer • Univerzální nožová hlava od 5...42 bodů kuflety • Topení elektrické s automatickou regulací teploty kovu • Pět poloh pro regulaci teploty ústí • Automatické přikládání kovu • Tichý chod stroje • Elektromotor s třetí pojistkou, náhon klinovým řemenem bez předlohy.

Zetotype

PROVOZNÍ VLASTNOSTI

- Stroj se hodí téměř pro všechny sazbové práce v tiskárně, především pro takové, které vyžadují stálou změnu písma.
- Dvoje rozmítání, matice obou sazobníků mohou být použity v jedné řádce a písma libovolně míchána.
- Sazobníky mohou být libovolně zaměňovány mezi sebou, rovněž pak se čtyř. sazobníkem Linotype.
- Rozmítací zámky leží pod sebou a svým provedením zaručují plynulý chod matic.
- Široká (dolní) vřetena s tlukými drážkami jsou pružně uložena, čímž se ležší matice při posuvu na prvotřídně zpracovaném ozubení rozmítacích tyčí, rovněž pak vypínají rozmítač, nastane-li odpor.
- Sběrač matic „Perlekt“.
- Vyrobitelná klávesnice pouze s jednou řadou výstupných tyčí.
- Vzorové provedení elektrické topení udržuje stálou teplotu a ležší sazeč stroj. Výkon bočních těles 950 W. Topný element pod licím dnem je pětistupňový o největším výkonu 350 W. Ampérmetr je viditelný s jistota sazce. Náhradový úhlový teploměr je opatřen maximálním stavitelným kontaktem a ukazovatelem °C.
- Individuální osvětlení o napětí 24 V.
- Elektrická instalace provedena podle předpisů ESC.
- Každá součást stroje je lehce přístupná.

TECHNICKÝ POPIS:

- Stojan stroje z kvalitní šedé litiny, více namáhané součástky z ocelolitin nebo z temperované litiny.
- Prvotřídní uložení rozvodného bubnu, kluzná ložiska všech uložení vzorně provedena.
- Mazání dle normalis. předpisů.
- Jiné uspořádání klávesnice, soupravy licích forem, vložek, klíčů a pod. se dodává ke stroji na zvláštní objednávku.

V OBJEDNÁVCE NUTNO PŘESNĚ UDATI:

- Napětí a frekvenci proudu.
- Proudový systém (střídavý, jedno-, dvou-, třířádkový, stejnosměrný).
- Pracovní podmínky, které by mohly mít vliv na elektrické zařazení (teplota okolí, vlhkost, osvětlení atd.).

VYRÁBÍ:
ZBROJOVKA BRNO,
NÁRODNÍ PODNIK, BRNO, LAZARETNÍ ULICE ČÍS. 7
PRODÁVÁ:
ÚP 23
ÚSTŘEDNÍ PRODEJNA KOVOOBRÁBĚCÍCH, TEXTILNÍCH A GRAFICKÝCH STROJŮ NÁR. PODNIKŮ
VÝROBNÍCH, PRAHA VII, TR. KRALÉ JIRHO VI. 26.
Tel. 764-61, 775-51, mezin. 765-12. Teleg. ÚSPROD Praha

ZÁVODY JANA ŠVERMY
NÁRODNÍ PODNIK

Adverts for the Intertype, Italtype and Linotype placed in Hong Kong in the 1950s

Source: *Hong Kong Printers
& Publishers' Association
Bulletin* (印刷會刊),
1956 and 1957

馳名世界之
“燕得泰”英文排字機

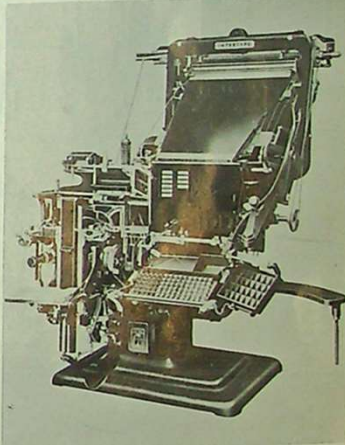
目前在全世界上，恐怕沒有一部英文排字機比“燕得泰”新型、利便及準確

第C-4型“燕得泰”英文排字機

配有四個字盤，及有九十個字坑。所有字盤，能用在所有不同型之“燕得泰”排字機上，隨意調亂應用。

INTERTYPE COMPOSING MACHINE
Model C-4 with 4 Magazines

THE MAGAZINES USED ON FOUR-DECK MODEL C ARE INTERTYPE'S STANDARD 90-CHANNEL MAGAZINES, INTERCHANGEABLE ON ALL CURRENT INTERTYPE MODELS USING THIS EQUIPMENT. ALL FOUR MAGAZINES ARE IDENTICAL AND INTERCHANGEABLE.

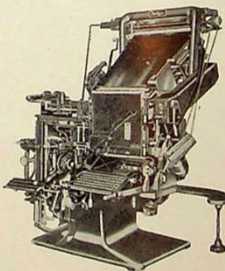

該機已蒙本港聚珍印務公司採用中

SWISS ASIATIC CO., LTD.
瑞亞有限公司
電話：25902 及 28702

**“ITALTYPE”
COMPOSING MACHINE**

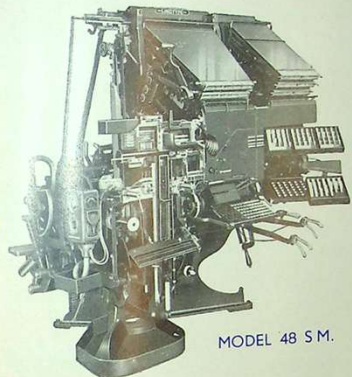
The World's most efficient and complete machine for setting up copy with different types. The change of magazines takes place in only a few seconds by push-button operation of an electric motor. Available in one to four magazine models, provided with most up-to-date technical improvements.

OTHER AGENCIES HELD:
STEPHENSON BLAKE Printing Types.
FUNDITOR'S Stereo Equipment.
HEIDSIECK SA-4 Automatic Platen Press.
LINSON and FABROLEEN Bookbinding Material, Gold Blocking Foil, Zinc Plates.
Paper and Board, and all other equipment for the Printing and Allied trade.

Linotype 賓納鑄字機

Over 50
Machines
in
Hong Kong

MODEL 48 S.M.

本港印刷廠商置用者
已超過五十部以上

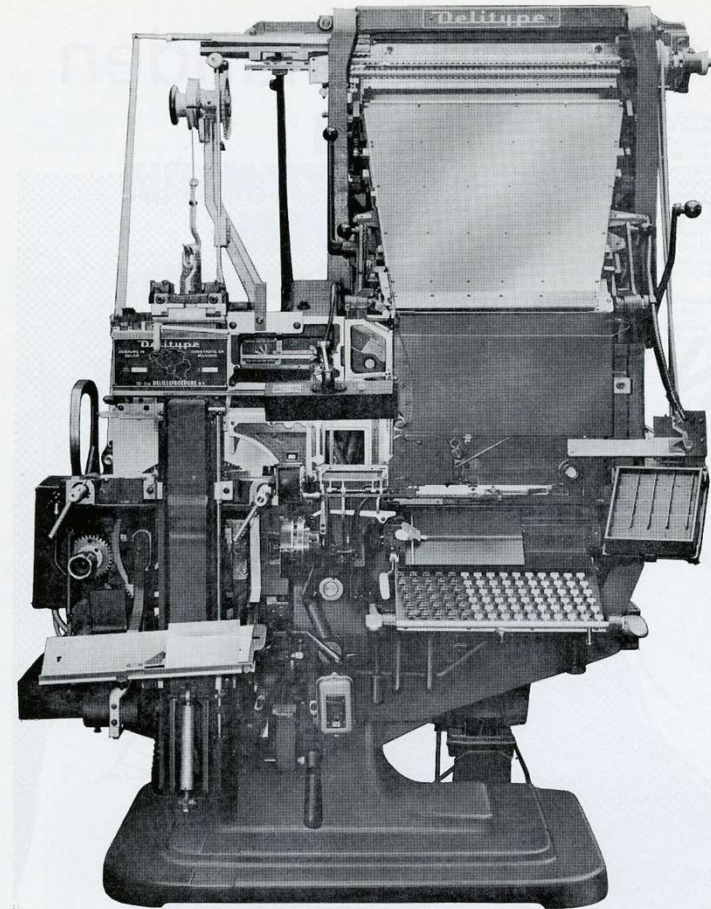
The above machine provides a complete range of both display and text types which can both be set by keyboard operation.

Full installation and after sales service

SPICERS (EXPORT) LIMITED
英商士派沙有限公司
香港雲咸街勝利大廈地下二號房
電話二九三八零

An advert for the Belgian Delitype

(1950s?)

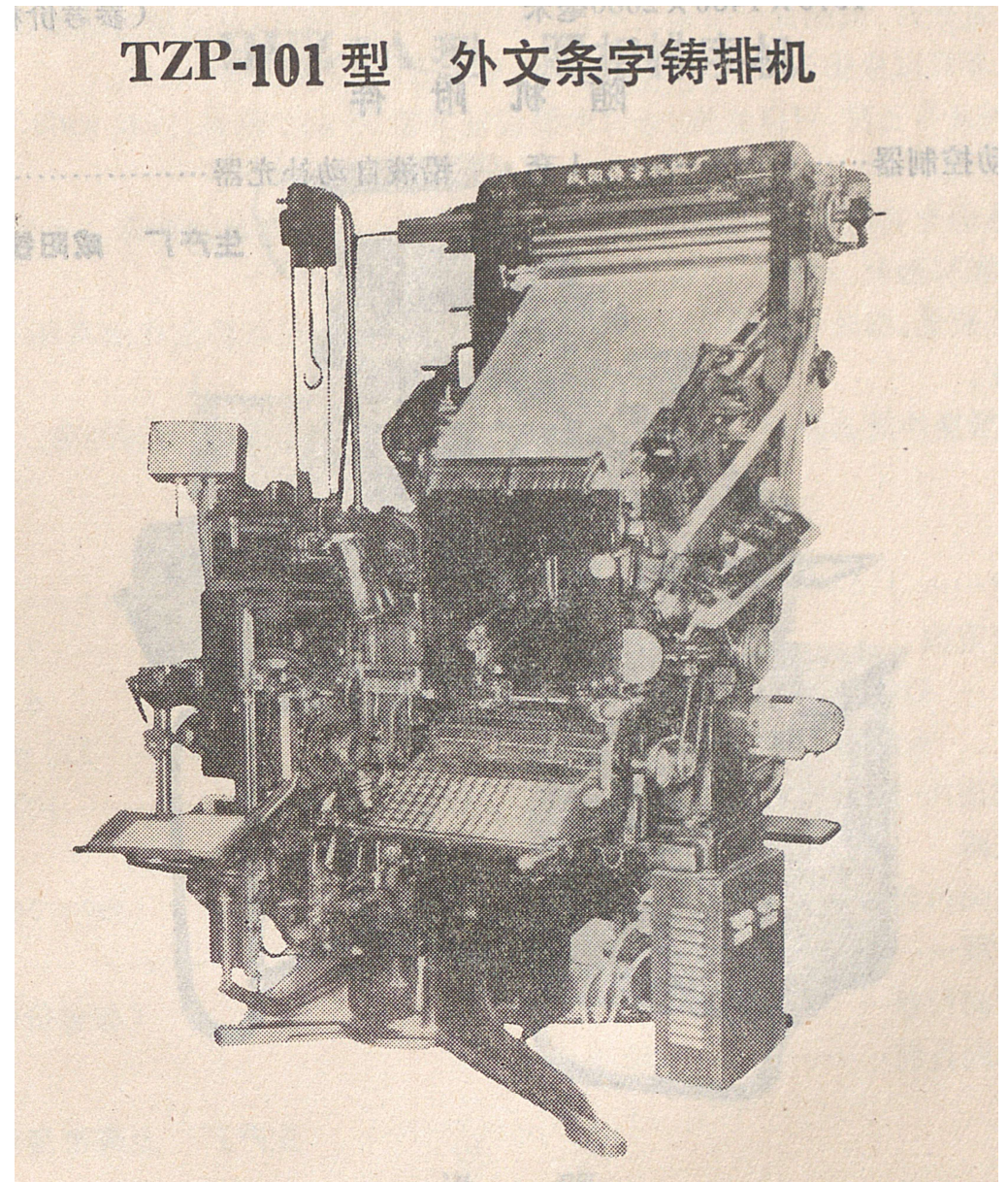
De twee-magazijns **Delitype**
is de rationeelste regelzetmachine
aan het meeste zetwerk beantwoordend
tegen een zo laag mogelijke aanschaffingsprijs

etn. Delillefroedure n.v.
Maldegem tel. 050/71100

The Chinese-made TZP-101 linecaster

Production probably started in 1977 and
ended sometime before 1982

Source: 印刷机械产品样本, 1977
(Catalogue published by the First Ministry of Machine
Building, People's Republic of China)

Interlude: linecasters for titling/display type

1913: The Ludlow Typograph

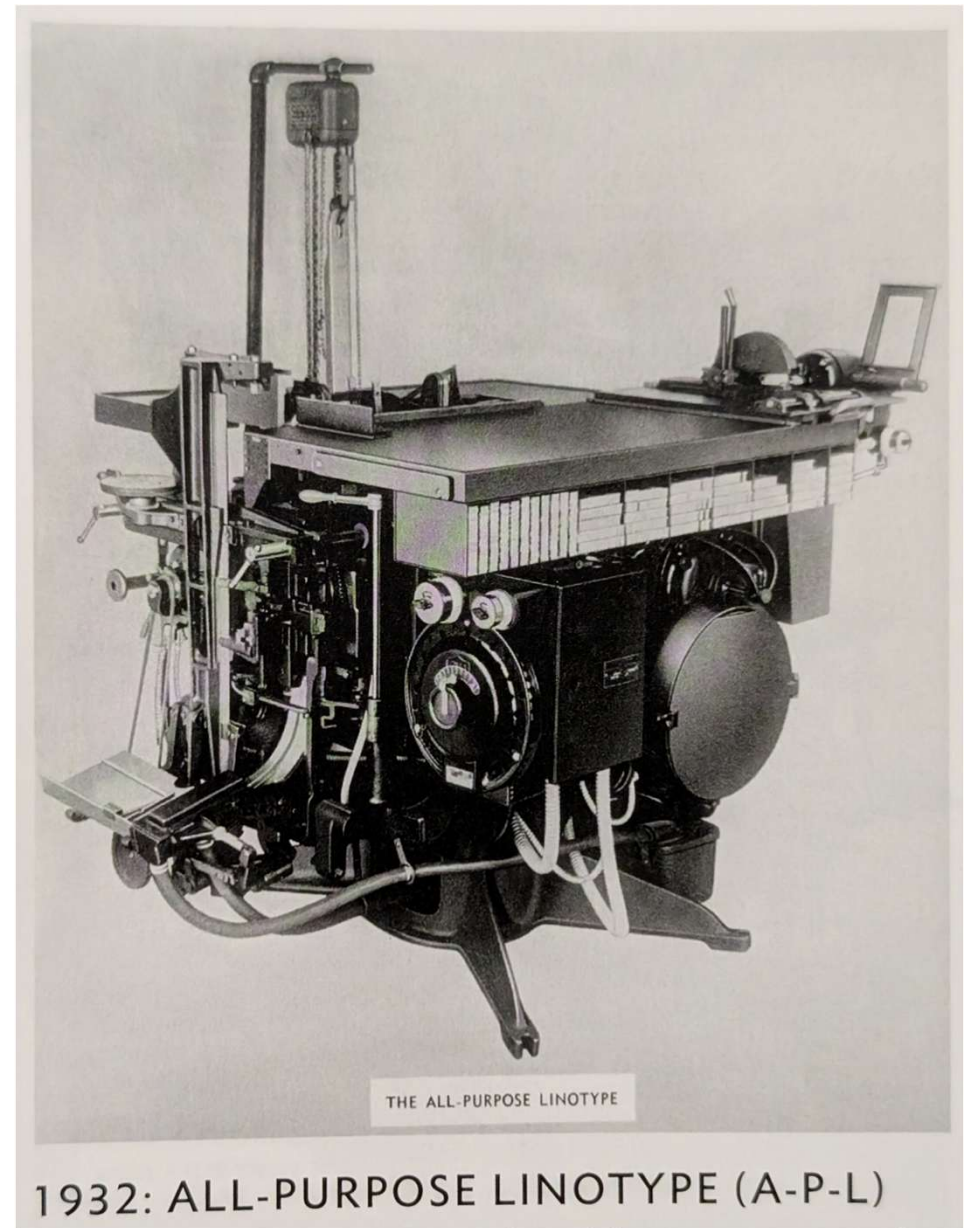

The APL (All-Purpose Linotype)

Only 184 such machines were built, in the 1930s and 1940s.

Source: ROMANO, Frank, *History of the Linotype Company*, RIT Press, 2014

The Nebitype:

NEBITYPE

Installation Data

Height	. . . 54" (134.6 cms)
Height with feeder	82" (208.3 cms)
Length	. . . 41 1/4" (110 cms)
Depth	. . . 34" (86 cms)
Weight	. . . 950 lb. (430 Kg.)

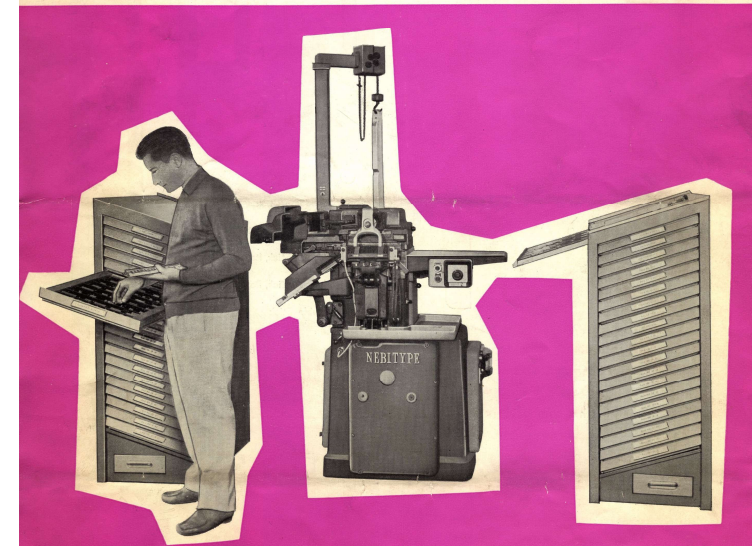
SOCIETÀ NEBITYPE

TORINO VIA BOLOGNA, 47
PHONES 21.846 - 22.261 - 22.267

NEBITYPE gives quicker production than any comparable machine.

NEBITYPE is the new versatile line-caster for all composing rooms - from the largest to the smallest.

СТРОКОУТЛИВНАЯ КРУПНОКЕГЕЛЬНАЯ МАШИНА

The Soviet-made SK models

Sources: AGAPOVA *et al.*,
1954; *Poligraficheskie mashiny*
Katalog (Printing Machines
Catalogue), 1961

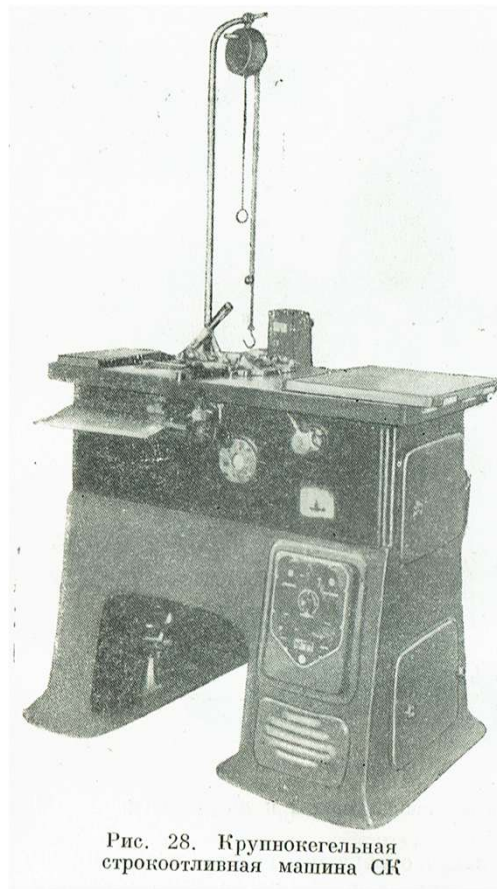
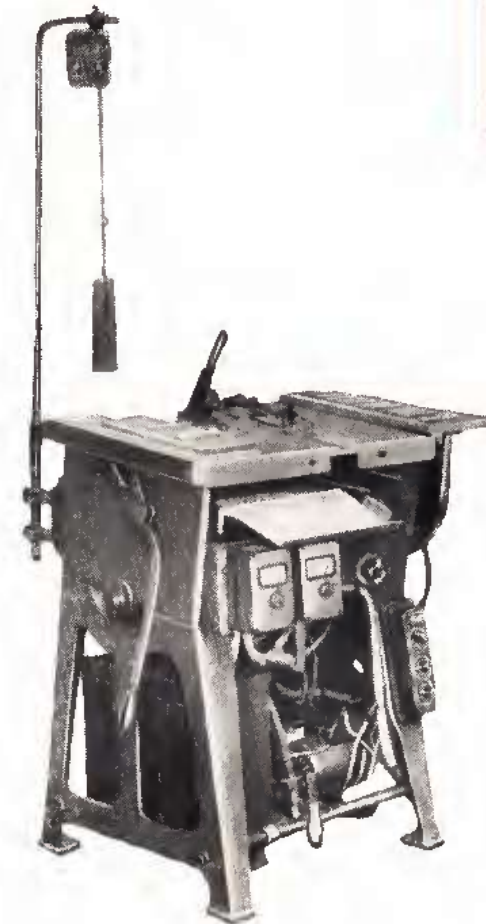

Рис. 28. Крупнокегельная
строкоутливная машина СК

СК-2

IV. Adapting linecasters for non-Latin scripts

The Linotype for Arabic developed in 1911 by the Mergenthaler Linotype Co. in New York

It featured a keyboard comprising 180 keys
(*i.e.* twice as many as a standard model), two
magazines, two distributors and a special
delivery galley

Source: LEGROS & GRANT, *Typographical Printing Surfaces*,
1916

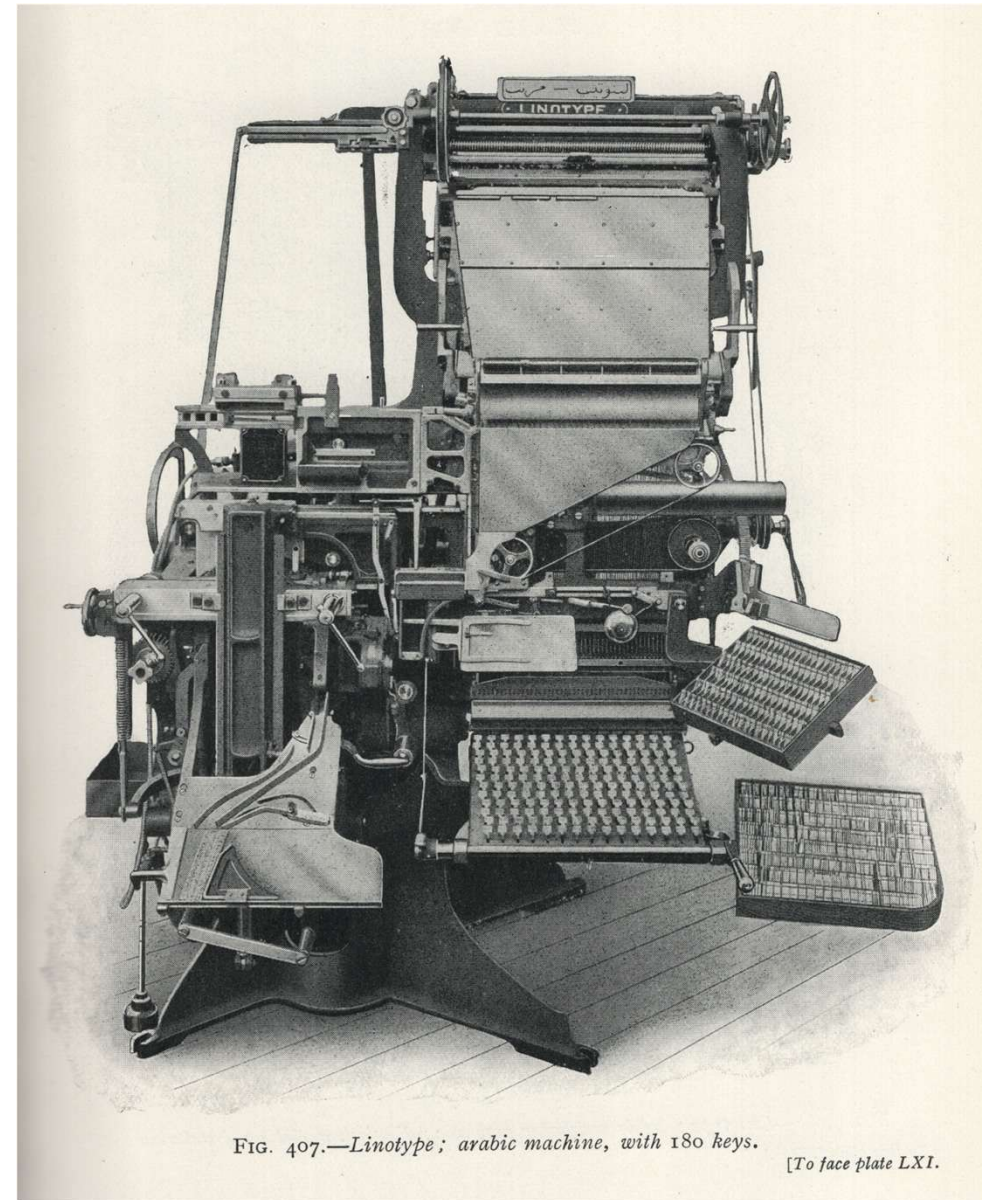

FIG. 407.—Linotype; arabic machine, with 180 keys.

[To face plate LXI.]

A patent for casting lines of Japanese type
 applied for by the Standard Compositor A-G,
 Berlin,
 in 1927 (and accepted in 1929)

But by then, the company was already in liquidation...

PATENT SPECIFICATION

Application Date: Nov. 23, 1927. No. 31,536/27. 306,588

Complete Accepted: Feb. 25, 1929.

COMPLETE SPECIFICATION.

An Improved Method of Producing a Cast-line of Japanese Type
 and an Improved Composite Slug therefor.

(A communication from STANDARD COM-
 POSITOR A-G, in liquidation, Berlin,
 Germany, a German company).
 I HAROLD WARE a subject of the King
 such as by a suitable spacing out of the
 matrices of the second line and casting a
 slug therefrom and in assembling the two
 slugs side by side. Preferably the

55

306,588 COMPLETE SPECIFICATION

1 SHEET

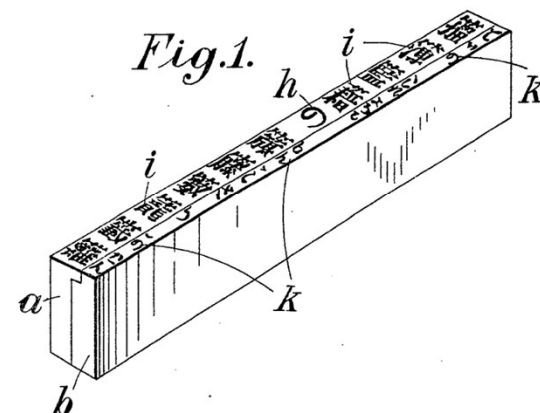
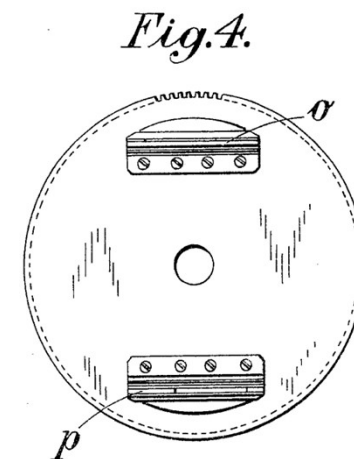
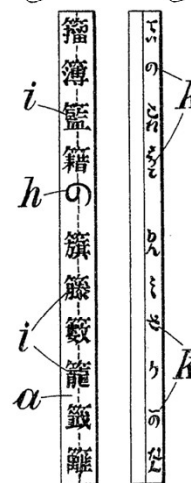
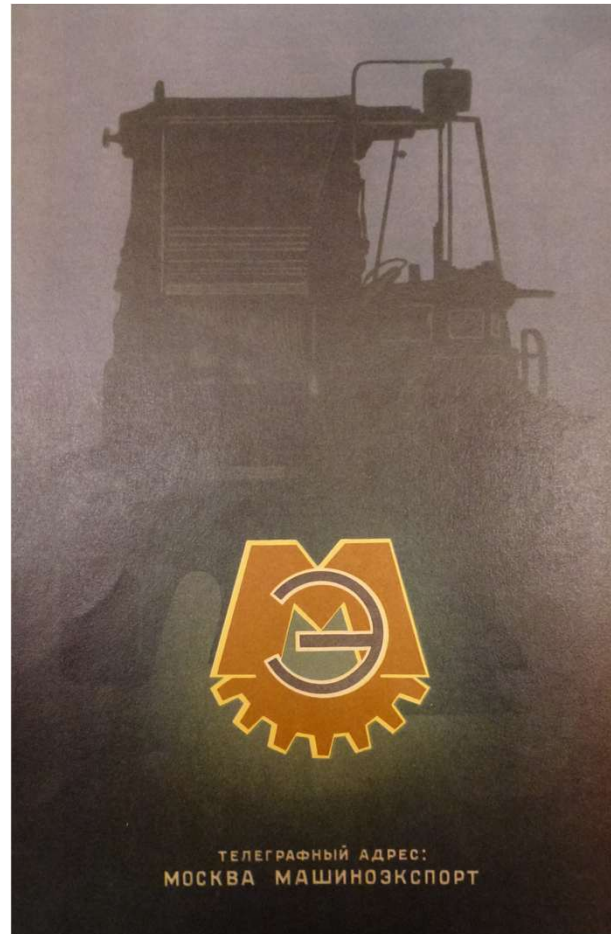
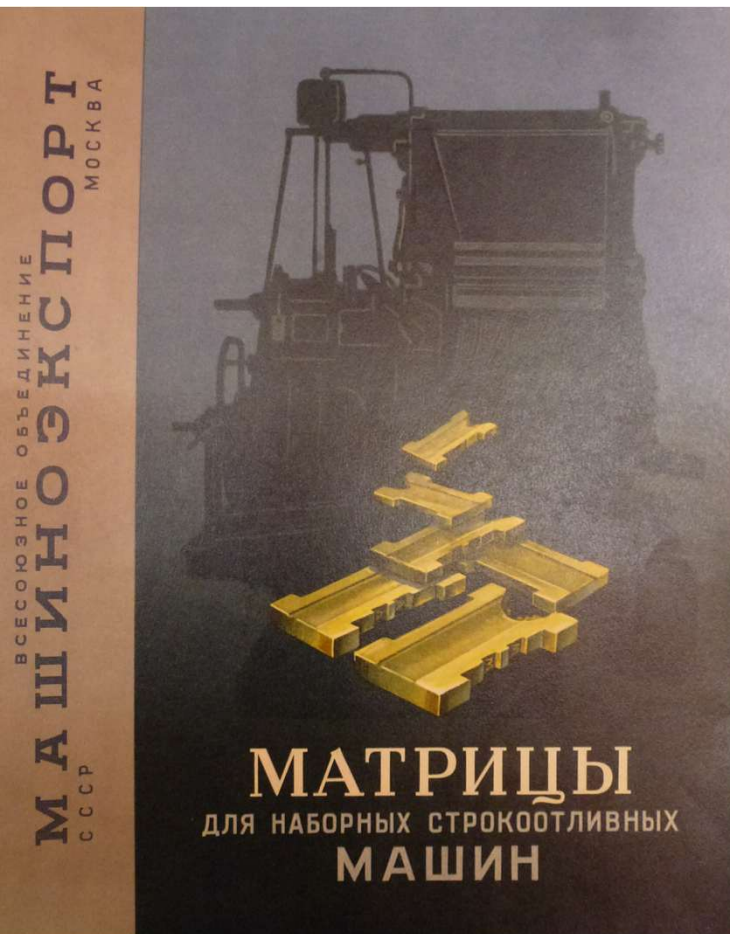

Fig. 2. Fig. 3.

[This Drawing is a full-size reproduction of the Original.]

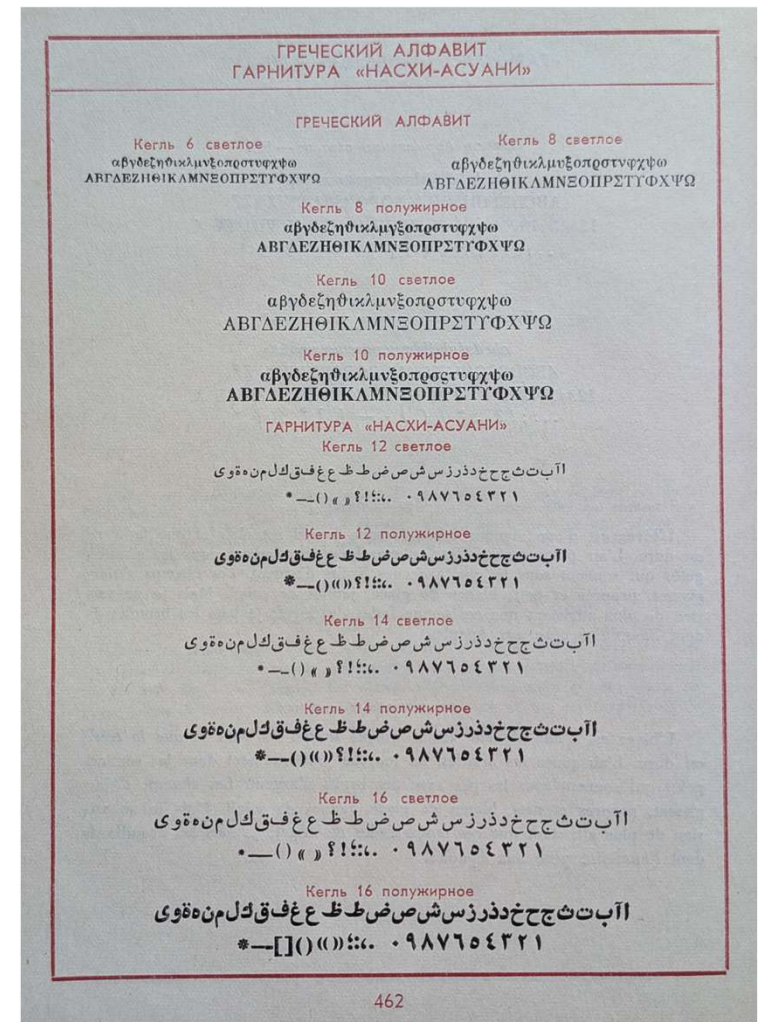
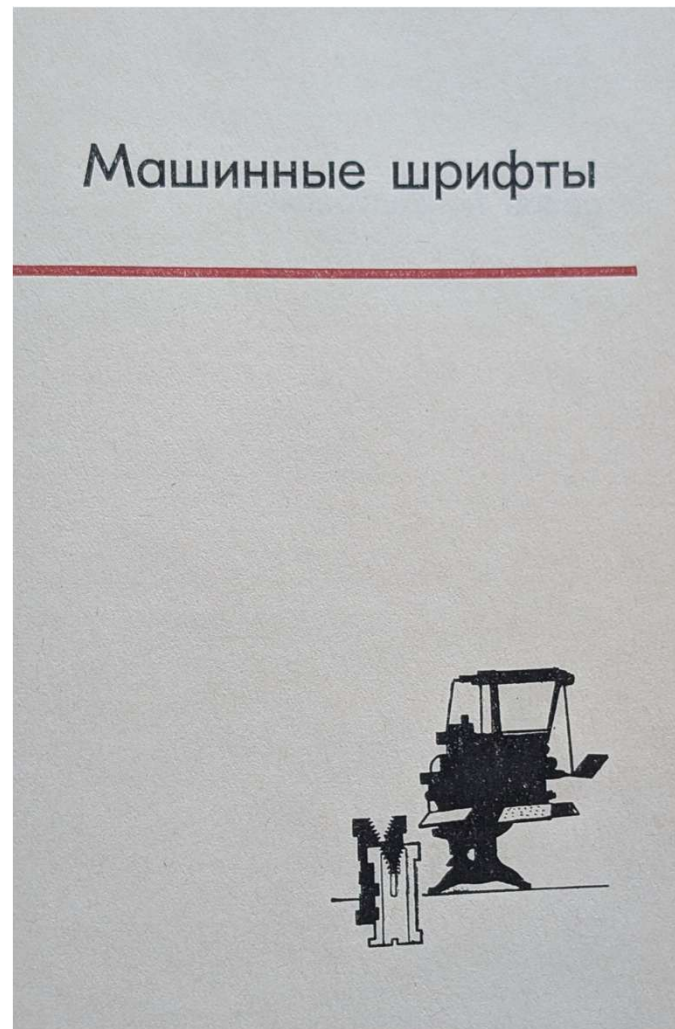
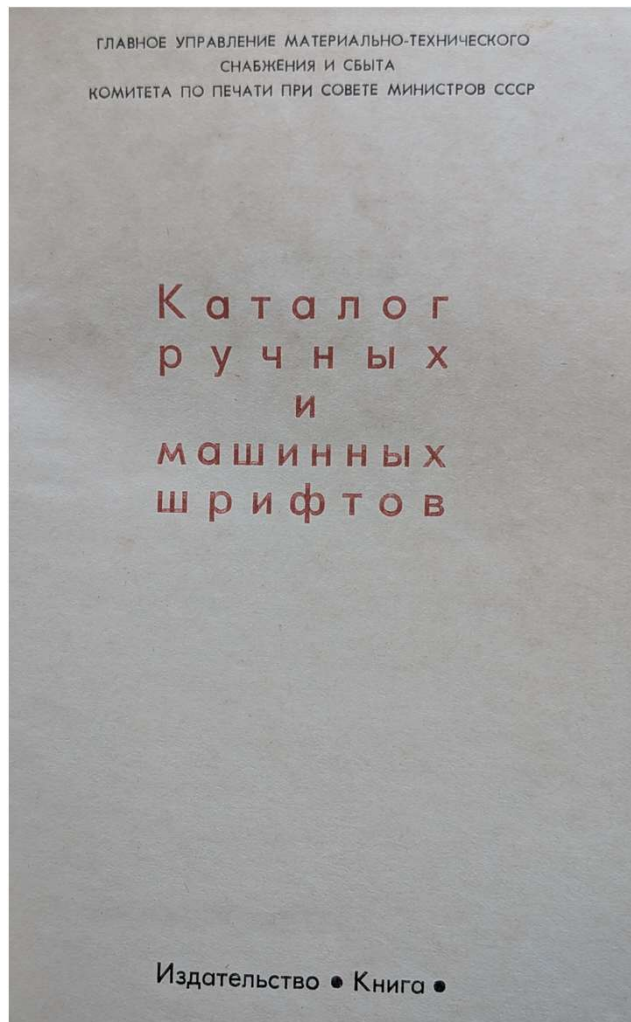
An undated (probably 1950s) Russian-English catalogue of
 Linotype-compatible matrices
 published by the Soviet State export organisation Mashinoexport

B. PECULIAR TYPE FACES FOR THE FOLLOWING ALPHABETS:

Body Size	Marking	Name of series
8 (3.00 mm)	V1C1/1-8	Armianskaja Sovetskaja (Soviet Armenian) with light face
	V01-3-8	Grouzinskaja obiknovennaja (Georgian usual) with medium face*
10 (3.75 mm)	V1C1/1-10	Armianskaja Sovetskaja (Soviet Armenian) with light face
	V01-3-10	Grouzinskaja obiknovennaja (Georgian usual) with medium face* Staraja Mongolskaja (Old Mongolian) with medium face
12 (4.50 mm)	V1C1/1-12	Armianskaja Sovetskaja (Soviet Armenian) with light face Staraja Mongolskaja (Old Mongolian) with medium face

*) These series are available for alphabets of the following languages: Georgian, Mingrelian and South Ossetic

A Soviet specimen of type for both handsetting and mechanised setting:
Katalog ruchnykh i mashinnykh shriftov, Moscow, Kniga, 1966

Linotype-compatible matrices
were produced in China from
1972 until at least 1982

Sources: 印刷机械简讯, 1972; China Graphic Arts
Annual (中国印刷年鉴) 1982-1983

上海字模一厂

厂址: 上海市许昌路1110号
电话: 总机455228转接各部 电报挂号4477

名冠国内 驰誉海外 产品精良 欢迎订货

字模供应品种:
各号阔边活字模, 费诺铸排模,
钢压模, 各种科技符号模, 民族
文字模, 雕刻模, 中外各体的有
150余种。

铅字供应品种:
各体中外文、民族文、国际音标、
歌谱、邮戳字、科技符号、花边、
花针、花角、花图、书边、花书
边、空衬铅等数百种。

我厂衷心为印刷界服务并以质量取得用户的信赖

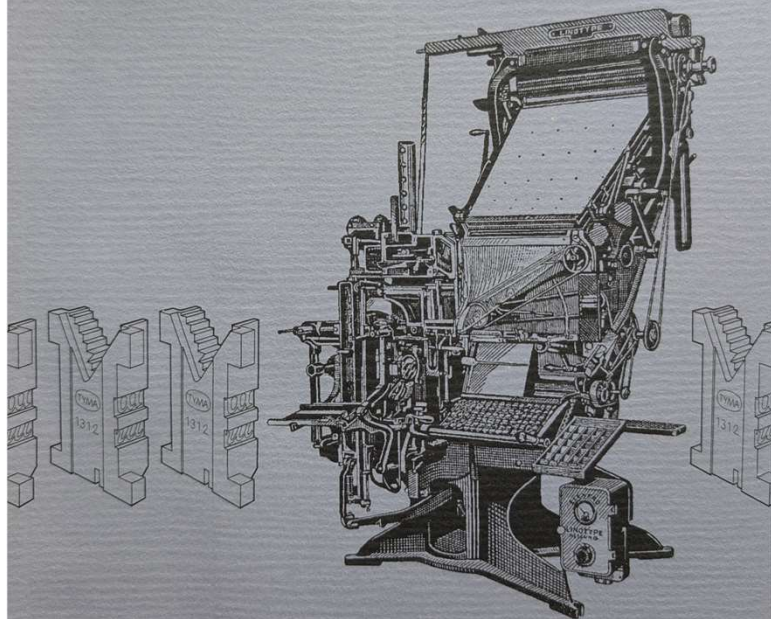
V. The impact of linecasters on typography

Diacritics on top of capital letters

- In French: AÀÂ EÉÈÊË Î Ï Ô ÙÛÜ
- In Swedish: ÅÄ Ö

TYMA till Berling Matris

kring tillverkning av
sättmaskinsmatriser
i Sverige 1946–1966

NOTERAT AV BO BERNDAL

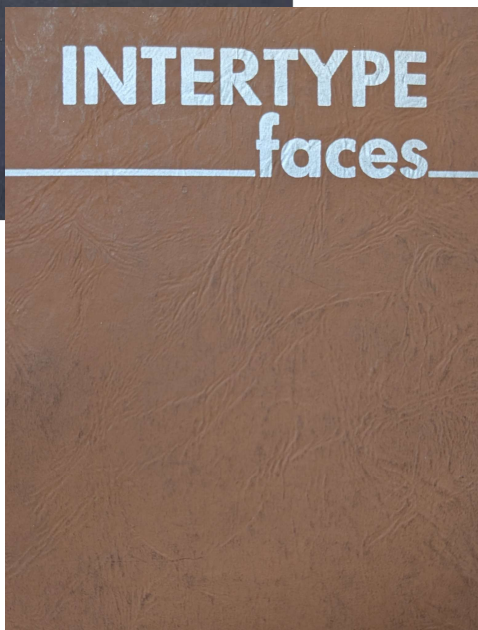
PROVTRYCK

TYMA

CHELTENHAM SMALA VERSALER
FJORTON PUNKTER

BRUKET AV DE OLIKA KLASSISKA
TYPNSITTEN HAR EN MYCKET STOR
UPPFOSTRANDE BEYDELSE FÖR DEN
GRAFISKA INDUSTRIENS MÄN DET
GER EN FÖRSTÅELSE FÖR OCH EN
UPPFATTNING AV HUR EN GOD TYP
SKALL SE UT MEN VI MÅSTE AKTA
OSS FÖR ATT FÅ KÄNSLAN FÖR DESSA
VAR OCH EN FÖR SIN TID TYPISKA
BOKSTAVSFORMER AVTRUBBAD GE-
NOM ETT OKRITISKT EFTERAPANDE
OCH FÖRFÄLSKANDE DE KLASSISKA
TYPERNAS BORDE INTE ANVÄNDAS
ANNAT ÄN SOM HANDSATS FRAM-
STÄLLD DIREKT EFTER DE GAMLA

A INDUSTRIENS
FÖRSTÅELSE F
NING AV HUR
E UT MEN VI M
ATT FÅ KÄNSLA
I EN FÖR SIN T

Accented Characters

LÔW CÂP ACCÊNTS

Will cast on regular mold

HÎGH CÂP ACCÊNTS

Requires special mold

Shown below are standard language accents listed alphabetically for easy reference. When ordering, low caps (Ê) will be supplied (to avoid special mold equipment) unless otherwise specified. When ordering small cap accents, please specify if they are to be duplicate character, roman with bold or roman with italic. Specify the channel in which each character is to run. To facilitate handling, please use Accent Matrix Form No. 132.

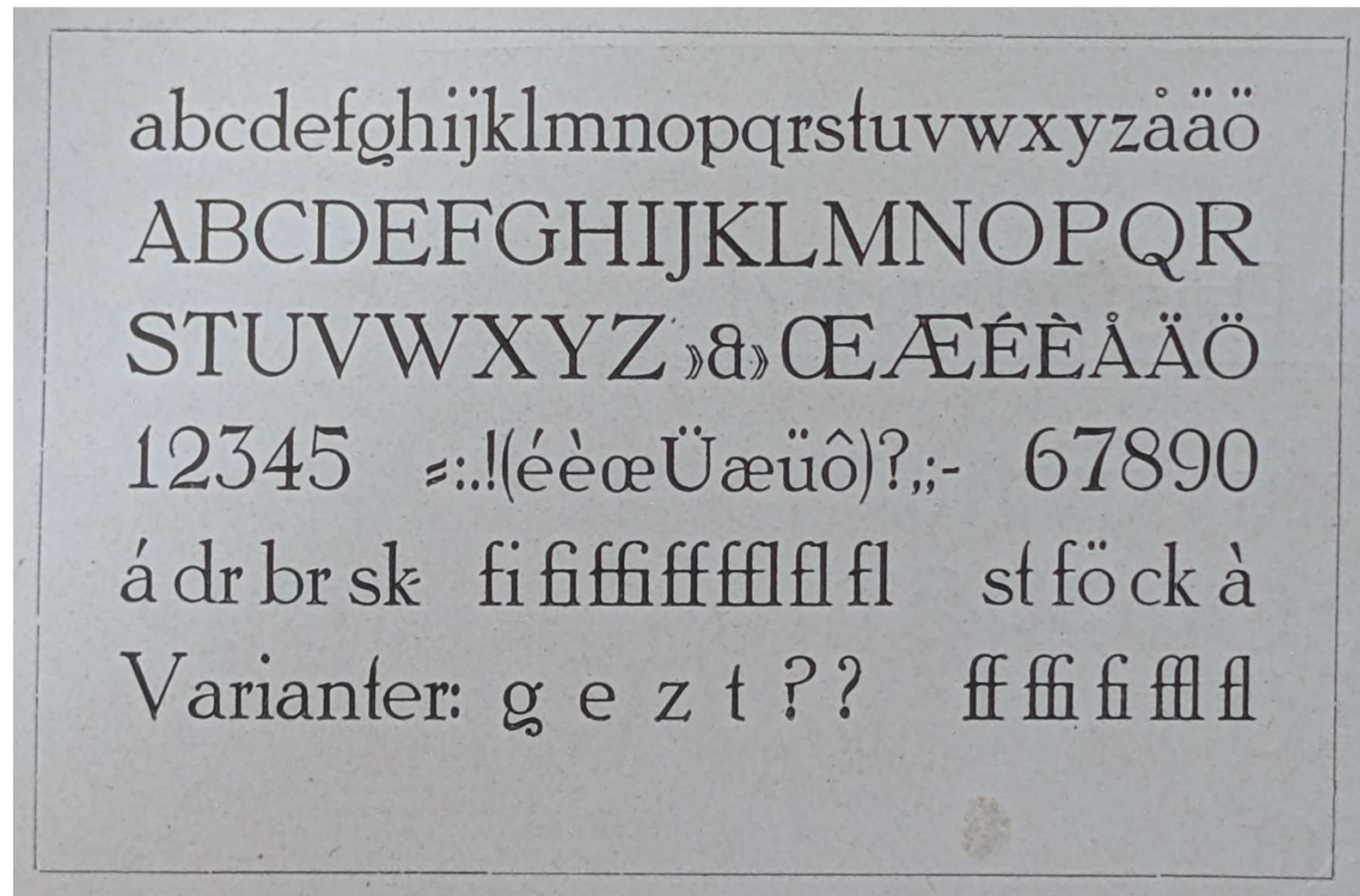
LÔW CÂP ACCÊNTS

Will cast on regular mold

HÎGH CÂP ACCÊNTS

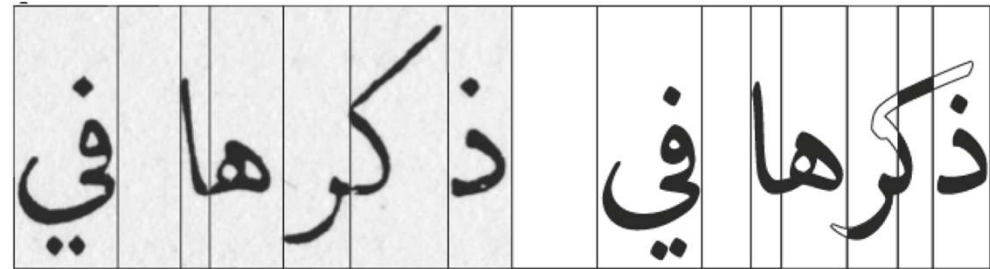
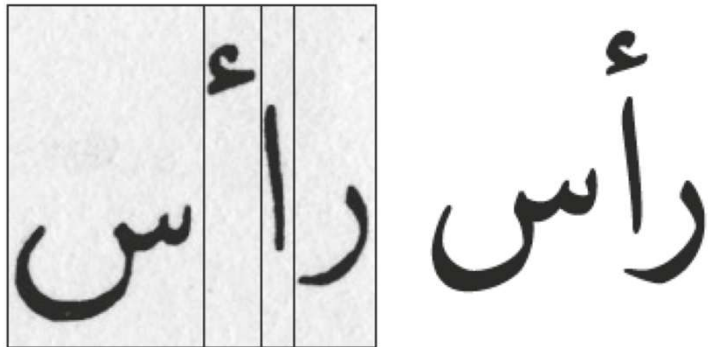
Requires special mold

Specify whether low caps or high caps are required. State whether the matrices are to run as sorts or in the magazine. Specify the channel in which each character is to run.

Typeface shown in a 1917 issue of *Nordisk Boktryckarekonst*

Arabic

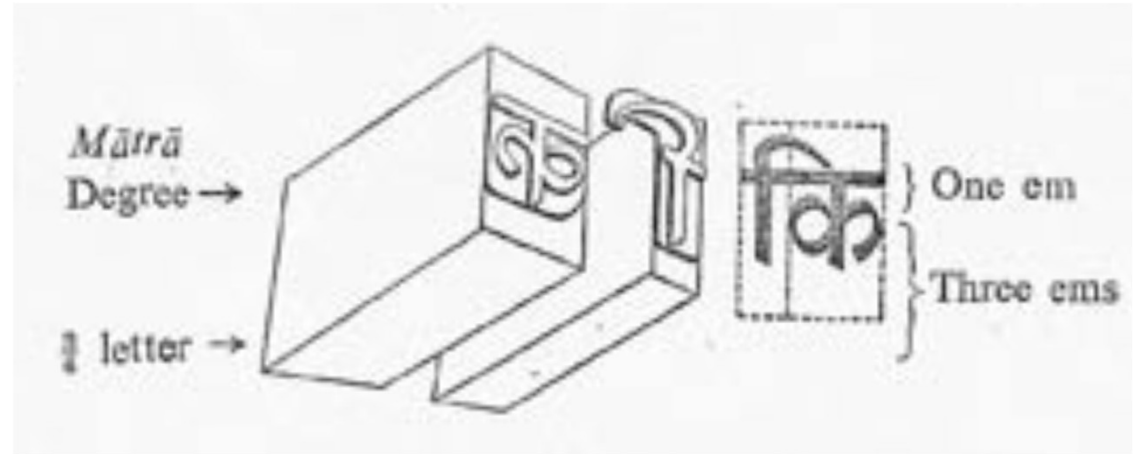

Because some Arabic letters are not joined to the following letter, words may be visually interrupted by inner-word spaces that ought to be clearly differentiated from word spaces. In that first Linotype fount this was not achieved, as the lack of kerning was exacerbated by character shapes that largely maintained conventional, poorly adapted letterforms and proportions (figure 8).

Source: NEMETH, Titus, “Arabic hot metal: the origins of the mechanisation of Arabic typography”, *Philological Encounters*, 3 (4), 2018. pp. 496-523.

Devanagari

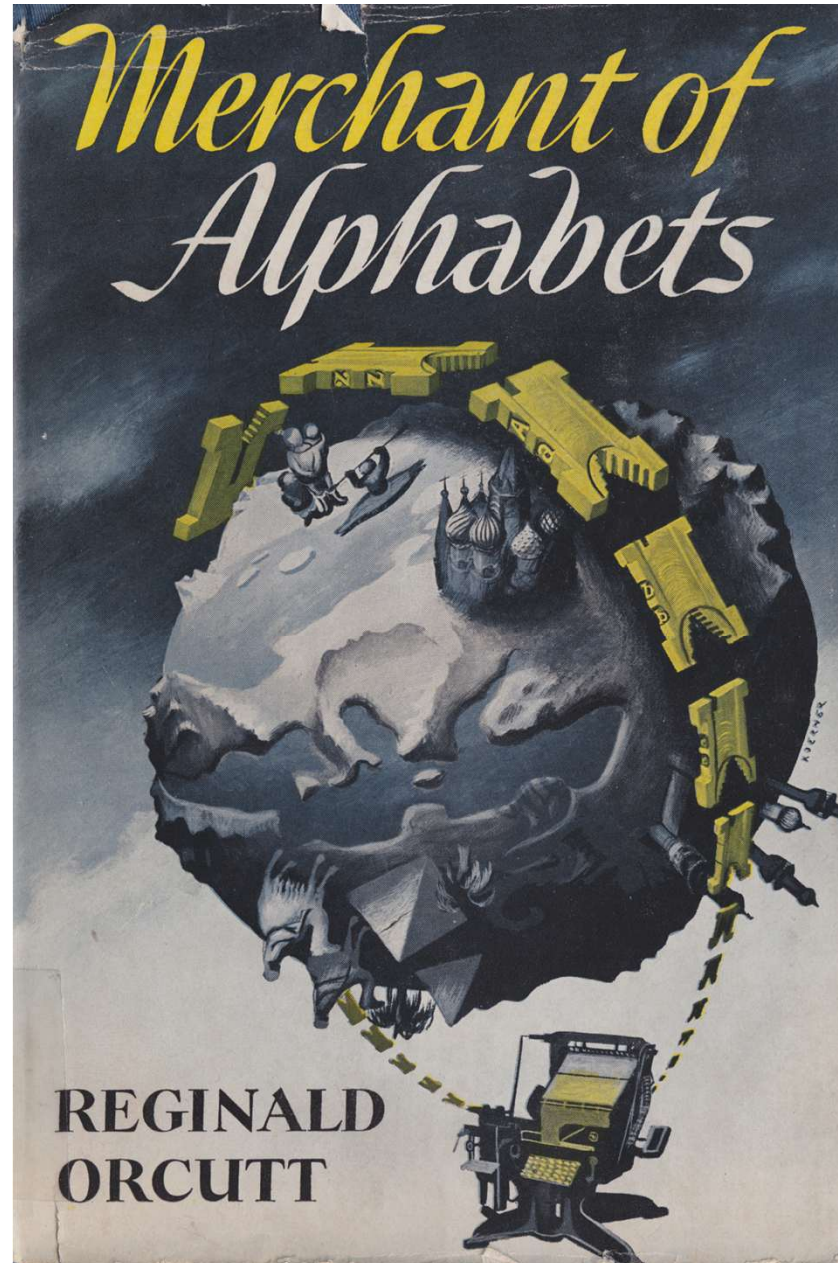
क का कै काँ कि की कु कू के के कै
को को कौ कृ कृ कृ कृ कं कः क् क

क (ka) modified by dependent vowels marks (*mātrā*) and diacritics, namely the *anusvāra*, *visarga*, *halanta*, and *nuqtā*

Sources:

NAIK, Bapurao S., *Typography of Devanagari*, 1971 (as reproduced in WILLIAMS, Emma, 2008);
Wikipedia article “Devanagari”

Thank you !

empää viimeistelyitä. Työt keskeytetään nyt kokonaan keskitalven ajaksi, mutta kevätpuolella aloitetaan kiitoteiden rakentaminen.

Insinööri V. Suvanto, jolta pyydettyimme lentokenttätöistä tarkempia tietoja, kertoi, että kiitoteiden rakentaminen olisi paras aloittaa vasta toukokuun lopulla, jolloin maa on sulanut, mutta todennäköistä on, että täytyy työttömyystilanteen vuoksi aloittaa jo aikaisemmin. Ensi kesäkuussa on tarkoitus rakentaa kiitoteet valmiiksi sorapeitettä myöten, mutta niiden päällystäminen — betoni- tai asfaltilla — täytyy lykätä myöhemmäksi, kunnes pohjamaa on tarpeeksi kuivunut. Kun Tattarinsuon lentokentän pohja on suurelta osalta pehmeä